

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

KIZ MESLEK LİSESİ EL SANATLARI BÖLÜMÜ SON SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN OKUL-SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA
İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR, NEDENLERİ VE ÇÖZÜM YOLLARI

MASTER TEZİ

Hazırlayan
Gülçin EROĞLU

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ayten ULUSOY

T89193

Ankara - 1999

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Gazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Gülçin Eroğlu'na ait "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği Kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" adlı çalışma, jürimiz tarafından El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

..[Signature]..

Doç. Dr. Ayten ULUSOY (Danışman)

Üye

..[Signature]..

Yrd. Doç. Dr. Feriha AKPINARLI

Üye

.....[Signature].....

Yrd. Doç. Dr. Cavidan ERGENEKON

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	v

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
Problem.....	1
Araştırmanın Amacı	13
Araştırmanın Önemi	14
Sayıtlılar.....	16
Sınırlılıklar.....	16
Tanımlar.....	17
Kısaltmalar.....	18

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
Yurt İçinde Yapılanlar Araştırmalar	20
Yurt Dışında Yapılanlar Araştırmalar	26

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	30
Araştırmanın Modeli.....	30
Evren ve Örneklem	30

Veri Toplanma Araçları	33
Verilerin Çözümlemesi	35

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR	37
I- Kişisel Niteliklere İlişkin Bulgular	37
II- Beceri Eğitimi Uygulamasına İlişkin Bulgular.....	42
İşletmeyi Seçme	42
İletişim.....	47
Alanla İlgili Becerilerin Pekiştirilmesi.....	52
Alanla İlgili Makine, Araç-Gereç Kullanımı	57
Çalışma Koşulları.....	60
İşyerinin Fiziksel Koşulları	64
III- Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunların	
Nedenlerine ve Çözüm Yollarına İlişkin Bulgular	69
Sorunların Nedenlerine İlişkin Koordinatör Öğretmen	
ve Öğrenci Görüşleri	69
Çözüm Yollarına İlişkin Koordinatör Öğretmen	
ve Öğrenci Görüşleri	72

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	74
Sonuç	74
Öneriler	80
KAYNAKÇA.....	82
EKLER	88
ÖZET	89

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
1. Ankara İl Merkezinde Bulunan Kız Meslek Liselerinin İsimleri ve Öğretmen Sayıları	29
2. İşletmelerde Beceri Eğitimi Yapan Okullar, El Sanatları Bölümüne İlişkin Beceri Eğitimi Yapılan Alanlar ve Son Sınıf Öğrenci Sayıları	30
3. Koordinatör Öğretmen ile İlgili Kişisel Nitelikler.....	37
4. Öğrenci ile İlgili Kişisel Nitelikler	39
5. İşletmeyi Seçme Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve <i>t</i> -Testi Sonuçları.....	44
6. İletişim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve <i>t</i> -Testi Sonuçları.....	49
7. Alanla İlgili Becerilerin Pekiştirilmesi Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve <i>t</i> -Testi Sonuçları.....	54
8. Alanla İlgili Makine-Araç-Gereç Kullanımı Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve <i>t</i> -Testi Sonuçları.....	58

9. Çalışma Koşulları Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t-Testi Sonuçları.....	62
10. İletişim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrencilerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t-Testi Sonuçları.....	66
11. Beceri Eğitimine Katılan Öğrencilerin Sorunlarının Nedenlerine İlişkin Koordinatör Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri	70
12. Beceri Eğitimine Katılan Öğrencilerin Sorunlarının Çözüm Yollarına İlişkin Koordinatör Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri	73

ÖNSÖZ

Dünyamız hızla değişmekte ve gelişmektedir. Buna paralel olarak sosyal, kültürel ve ekonomik sistemlerde de gelişmeler ve değişimler olmaktadır. Çağdaş teknolojiyi yakalayabilmek ve ona yön verebilmek için, Mesleki ve Teknik Eğitimin yetiştireceği bireylere yaratıcılık, problem çözme ve bilgi donanımını el becerisi ile birlikte kullanma yeteneklerinin kazandırılması ihtiyacı söz konusudur.

Bireyi hayata ve iş alanlarına hazırlayan mesleki eğitimin başarısı, okul-sanayi işbirliğinin etkinliğine ve verimliliğine bağlıdır. Bu işbirliği ile teknolojik değişimler en kısa sürede Mesleki Eğitim programlarına yansıtılmalıdır. Böylece, Mesleki Eğitim, çağın gerekleri ile iş hayatının ihtiyaçlarını karşılar hale gelecektir.

3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu gereğince Mesleki Teknik Eğitimdeki öğrencilerin bir kısmına beceri eğitimi işletmelerde verilmektedir. Bu araştırma, KML El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin okul-sanayi işbirliği kapsamında işletmelerde gördükleri beceri eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunları, nedenlerini ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Survey tipi bir araştırmadır.

Araştırma 1997-1998 öğretim yılında Ankara il merkezinde yapılmıştır. Cebeci KML, Yeni Mahalle KML, Yıldırım Beyazıt KML, Atatürk KML, Kalaba KML ve 100. Yıl Kız Meslek Liselerinde beceri eğitimine katılan 87 öğrenci ile 50 koordinatör öğretmen üzerinde yapılmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, giriş, problem, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlar, sınırlıklar, tanımlar ve kısaltmalar; ikinci bölümde, konu ile ilgili araştırmalar; üçüncü bölümde, yöntem; dördüncü bölümde, bulgular ve yorumlar; beşinci bölümde ise, sonuç, öneriler ve özet bulunmaktadır.

Böyle bir konu üzerinde çalışmamı öneren ve araştırmanın her aşamasında değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam Doç. Dr. Ayten ULUSOY'a teşekkürlerim sonsuzdur.

Çalışmamın çeşitli aşamalarında yardımlarını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Bülent ÖZTÜRK'e, Dr. İbrahim KISAÇ'a, Araş. Gör. Gülsen BAĞCIOĞLU'na, Araş. Gör. Gürcü KOÇ'a ve bana sağladığı huzurlu ve rahat çalışma ortamından dolayı Sayın Bölüm Başkanım Prof. Dr. Nurgün ERSAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Özellikle anketlere cevap veren KML El Sanatları bölümü öğretmenleri ve öğrencilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Beni her zaman destekleyen, her zaman bana inanan ve yardım eden babam H.Tahsin EROĞLU'na, annem Güler EROĞLU'na, ev arkadaşım Öğr. Gör. Meral ERKAN'a, Ayşe ERKAN'a, Ekrem TAŞPINAR'a, Fikret PAKKAN'a, Elif PAKKAN'a ve Arş. Gör. Hakan MENGEÇ'e teşekkürlerim sonsuzdur.

Ve çalışmamda yardımcı olan herkese teşekkür ederim.

Nisan 1999

Gülçin EROĞLU

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya konu olan Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü son sınıf öğrencilerinin okul-sanayi işbirliği kapsamında, işletmelerde beceri eğitimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, nedenleri ve çözüm yollarına yönelik, yapılan araştırmanın problemi açıklanmış, amacı ve önemi verilmiştir. Araştırma ile ilgili sayıltı ve sınırlıklar belirlenmiş ve terimlerin tanımları ile kısaltmalar açıklanmıştır.

Problem

Tüm dünyada baş döndürücü bir hızla yaşananlar, toplumların değişim ve gelişimlere gösterdikleri tepkileri ve uyumları aynı ölçüde hızlandırmaktadır. Bu durum eskiyen her bilginin hızla yenilenmesinde, güncelliğini yitiren her teknolojinin modernizasyonunda ve bunların topluma sunulmasında etkin bir faktör olan eğitimin önceliğini ve önemini ortaya koymaktadır.

Eğitim; belli bir konuda bir bilgi ve bilim dalında yetiştirme, geliştirme ve eğitime işidir (T.D.K. Türkçe Sözlük, 1992: 435). Sözlük anlamının dışında eğitim çeşitli eğitimciler tarafından değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Günümüzde Ertürk tarafından yapılan eğitim tanımı eğitimcilerin çoğu tarafından benimsenmektedir. Bu tanıma göre eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1994: 12). Senemoğlu'nun yaptığı tanıma göre ise; Eğitim, yaygın bir biçimde “insan kişiliğini besleme süreci” ve

“insan sermayesine yapılan yatırım” olarak kabul edilmektedir. En genel anlamda “istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlak standartlarının, bilgi ve beceri birikiminin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir. İstendik öğrenmeleri kasıtlı olarak meydana getirme sürecine ise formal eğitim denilmektedir. İstendik öğrenmeleri, davranış bilimlerinin verilerinden yararlanarak kasıtlı ve verimli bir biçimde öğrencilere kazandırmaya çalışan kurumlar ise, çeşitli düzey ve türdeki okullardır (Senemoğlu, 1997: 78).

Genel bir kavram olan okula değişik sıfat ve adlar verilebilir. Okula, ilk, orta, yüksek sıfatlarının verilmesi, düzeyinin giderek yükseldiğini gösterirken, lise, teknik, meslek, anadolu, kolej, enstitü, akademi, fakülte, eğitim merkezi, konservatuar gibi sıfatlar ya da adlar verilmesi, okulun okul olma niteliğini değiştirme; ancak onu başka okullardan ayırmaya yarar (Başaran, 1994: 71).

Türk Milli Eğitim Sisteminin temeli 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olup, sistem “Yaygın Eğitim” ve “Örgün Eğitim” olmak üzere iki ana bölüme ayrılmıştır. Yetişkinlere verilen mesleki eğitim vb. programlar, bireyin eğitim seviyesini değiştirmeyen ancak çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitim programlarıyla gelişmelerini sağlayan programlar Yaygın Mesleki Eğitim olarak kabul edilmektedir. Yaygın mesleki eğitim sırasında kazanılan eğitim yaşantılarına, örgün mesleki eğitime geçişte kredi verilmesi pek çok ülkenin eğitim sisteminde olduğu gibi Türk Eğitim Sisteminde de gözlenen yaygın bir uygulamadır. Bu uygulama, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ile yeniden düzenlenmiştir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998:140). Örgün Eğitim ise, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarının tümünü kapsamaktadır.

Okulöncesi Eğitim, isteğe bağlı olup ilköğretim çağına gelmiş çocukların eğitimini kapsamaktadır. Amacı ise, çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişmelerini ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak, onları temel eğitime hazırlamak, koşulları elverişsiz çevreden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak, Türkçe’yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Kesintisiz 8 yıllık zorunlu eğitim olan İlköğretim sonunda bireylere tek tip diploma verilmektedir. 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsamaktadır. Anayasanın 42. maddesine göre “İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasızdır.” İlköğretimin amacı; çocukların iyi birer vatandaş olabilmeleri için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazanmalarını, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir üst öğrenime hazırlanmalarını sağlamaktır.

8 yıllık ilköğretimin ardından, ortaöğretim kurumlarında ise en az üç yıllık eğitim verilmektedir. Bu okullar, genel lise ve mesleki ve teknik liselerdir. 8 yıllık temel eğitimi tamamlayan her öğrenci ortaöğretimden yararlanabilir. Ortaöğretimin amacı, öğrencilere asgari düzeyde ortak bir genel kültür vererek onları, birey ve toplumun sorunlarını tanıyacak, çözüm yolları arayacak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinç ve güç ile ilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime veya iş alanlarına, sonuçta iyi bir geleceğe hazırlamaktır.

Türk sanayisinin nitelikli insan gücüne olan ihtiyacı, uluslararası rekabet gücü kazanma çabası içindeki Türk ekonomisi için oldukça önemlidir. Dışa açık ekonomi politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini, bu da nitelikli insan gücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevinin yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır (TİSK, 1997: 11). Ayrıca yükseköğretimdeki yığılmaları önlemek amacıyla da mesleki ve teknik eğitim kurumları giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Ortaöğretimde genel liseler dışındaki okulları kapsayan, hem iş ve meslek alanlarına kalifiye eleman yetiştiren hem de öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumları Mesleki ve Teknik Liselerdir.

Ülkemizde Mesleki ve Teknik Liseler dört grupta faaliyet göstermektedir. Erkek Teknik Öğretim Okulları, Kız Teknik Öğretim Okulları, Ticaret ve Turizm Öğretim Okulları ve Din Öğretim Okulları, olarak, bu okulların bünyesinde, Meslek

Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri ve Çok Programlı Liseler bulunmaktadır.

Öğretim süresi 3 yıl olan Meslek Liseleri öğrencilerine; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda seçtikleri bir alanda verilen meslek eğitimi ile birlikte genel lisedeki ortak genel bilgi dersleri de aynen okutulmaktadır. Bu okullardan orta düzeyde nitelikli eleman usta ünvanı ile mezun olanlar, alanları ile ilgili işyerlerinde çalışabilecekleri gibi, isterlerse yükseköğretim kurumlarına da devam edebilmektedirler (TİSK, 1997: 14).

Kız Teknik Öğretim Okulları, çağımızın ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmelerine uygun olarak, ülke sanayisine ve ekonomisine katkıda bulunacak şekilde çeşitli yörelerin ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak, çağdaş bilim ve teknolojiye yönelik yöntemleri bilen, yorumlayan, kullanan ve geliştiren, orta düzeyde meslek elemanı yetiştiren eğitim kurumlarıdır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Mithat Paşa tarafından başlatılan genç kız ve kadınlara yönelik meslek eğitimi çalışmaları, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte, özellikle mesleğe ve iyi ev kadını yetiştirmeye yönelik okulların açılması ile hızlanmıştır. 1927-1928 öğretim yılından itibaren genç kızlarımızı iyi bir vatandaş ve becerikli bir ev kadını olarak yetiştirmeyi amaçlayan ilkokula dayalı ve 5 yıl süreli olarak açılan **Kız Enstitüleri**'nin programlarında, 1933-1934 yılında değişiklik yapılarak, Moda-Çiçek ve Bıçkı-Dikiş olmak üzere iki meslek dalı uygulamaya konulmuştur. 1935-1936 öğretim yılında Kız Enstitülerine ortaokul mezunu öğrencilerin alınması kararlaştırılarak, öğrenim süresi 2 yıl olan "Özel Bölüm" açılmıştır. 1963-1964 yılından itibaren Kız Enstitüleri ortaokula dayalı 3 yıl süreli meslek okulları haline getirilmiş ve bu liselerde meslek bölümü seçimine dayalı programlar uygulanmaya konulmuştur. 1974-1975 öğretim yılına kadar Kız Enstitüsü adı ile anılan bu kurumlar; Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı hedefleri ve Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası kararları doğrultusunda **Kız Meslek Lisesi** olarak adlandırılmıştır (Ulusoy, 1998: 4).

Türk Eğitim sisteminizin yeniden düzenlenmesi amacıyla yapılan Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası kararları doğrultusunda hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı Kız Teknik Liseleri 1974-1975 öğretim yılından itibaren faaliyete geçirilmiştir. 1983-1984 öğretim yılından itibaren, birinci yılı hazırlık sınıfı olmak üzere, diğer sınıflarda bazı derslerin öğretiminin yabancı dille yapıldığı meslek elemanları yetiştirmek amacıyla, 4 yıl süreli **Anadolu Kız Meslek Liseleri** açılmıştır. 1988-1989 öğretim yılında faaliyete geçirilen **Anadolu Kız Teknik Liseleri** ise; genel lise fen kolu kültür dersleri ile birlikte meslek derslerinin verildiği birinci yılı yabancı dil hazırlık sınıfı olmak üzere diğer sınıflarda bazı derslerin yabancı dille okutulduğu, öğrencileri hem iş hayatına hem de yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı 5 yıl süreli okullardır. Öte yandan çok programlı lise uygulaması yapılan 2 Kız Meslek Lisesine ek olarak, 5 Endüstri Meslek Lisesi ve 4 Genel Lisede de çeşitli Kız Teknik Öğretim programları uygulanmaktadır (a.g.e. 5).

Türk toplumunda kadının eğitime yönelik çabalara bütünsel olarak bakıldığında genel anlamda dinsel ve geleneksel değerlerin baskın olduğu görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve özellikle Tanzimat döneminde (1839) kızlar için ilkokullar genelleştirilmesine ve ortaokul düzeyinde okullar açılmasına çaba harcandığı anlaşılmaktadır. Yenileşme atılımlarının sınırlı kaldığı ve Osmanlı'da kadınının eğitiminin genelde islami geleneklerin izin verdiği 8-9 yaş sınırını aşmadığı görülmektedir (Tan, 1995 : 86).

Cumhuriyetin kurulması ile kadının toplumsal durumunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi Cumhuriyet döneminde kadın eğitimi sağlama amacıyla açılan okullar, kadının toplum içinde edindiği yer ile Osmanlı dönemindeki kadının toplum içindeki konumu arasındaki farkı çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Cumhuriyetin ilk döneminde kız orta öğretim kurumlarının sayısı artırılırken bir yandan da kız öğretmen okullarının açılmasına çalışıldığı görülmektedir. Atatürk'ün her alanda kadına sağladığı eşitlik ona eğitimde de fırsat eşitliğini getirmiş, bu durum kadınların meslek sahibi olarak ev dışında da toplum kalkınmasına doğrudan katılım

imkanı yaratmıştır (Kaya, 1993 : 106). Atatürk'ün temellerini oluşturduğu kadın eğitimi ile ilgili görüşler doğrultusunda gerek Milli Eğitim Şuralarında gerekse Kalkınma Planlarında çeşitli görüşler geliştirilerek çağın gereklerine uygun çalışmalar sürdürülmektedir.

Gelecekte ülkemizin ihtiyaç duyacağı nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla; eğitim, özellikle Mesleki ve Teknik Eğitim, insanın mevcut potansiyelini ve yeteneklerini geliştiren, ona üretkenlik niteliği kazandıran etkin bir araçtır. Bireyin ve toplumun gelişmesinin sağlanması ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi bakımından Mesleki ve Teknik Eğitim ülkemizin geleceği için stratejik bir önem taşımaktadır. Bu nedenle kalkınma planları, Milli Eğitim Şura kararları ve hükümet programları doğrultusunda her türlü önlem alınmaktadır.

Kalkınma planlarında eğitim sisteminin bütünü içinde, mesleki ve teknik eğitimin yerinin, sanayileşmenin ve üretim hedeflerinin insan gücü ihtiyacına uygun, çağdaş teknikleri iyi kavramış, üretim sistemine hemen uyabilen ayrıca üretim süresinin geliştirilmesine katkıda bulunabilen elemanlar yetiştirme olduğu benimsenmiştir (Önen, 1976: 23). Kalkınma Planlarının ve Milli Eğitim Şuralarının mesleki teknik eğitimle doğrudan ilgili olanlarının özetlerine aşağıda yer verilmektedir.

2-10 Aralık 1946 tarihinde toplanan Üçüncü Milli Eğitim Şurasında, ticaret ortaokul ve liseleri, erkek sanat okulları ve endüstri liseleri ile kız teknik okullarının program ve yönetmelikleri incelenmiş, ders saatlerinin iş hayatına uyacak biçimde düzenlenmesi, atölye saatlerinin artırılması ve kültür derslerinin azaltılması, meslek ve atölye derslerinin toplumun gereksinimlerine uygun hale getirilmesi kararlaştırılmıştır (Kaya, 1993: 24).

Gündemini Mesleki ve Teknik Eğitim ile Halk Eğitiminin oluşturduğu Altıncı Şura çalışmaları 18-23 Şubat 1953 tarihleri arasında yapılmıştır. Bu şurada, teknik öğretimin yeniden düzenlenmesi, çıraklık eğitiminin yasal esaslara dayandırılması, ticaret okulları ile kız enstitülerinde sekreterlik şubelerinin açılması gibi görüşler benimsenmiştir.

Yedinci Milli Eğitim Şurasında (5-15 Şubat 1962) Kız Teknik Öğretimin amacının; iyi anne, becerikli ve uyanık ev hanımları, çevrenin şartlarını geliştirici, sanat zevkini almış, yöresel sanatları uygulama becerisi kazanmış, bilgi ve becerilerini yurt ekonomisi yararına kullanabilen ve zamanını değerlendirebilen üretici vatandaşlar yetiştirmek olduğu belirtilmiştir.

I. ve II. Beş Yıllık Kalkınma Planlarının hedefleri incelendiğinde ise, KTÖ ile ilgili olarak aşağıdaki ifade de yer almaktadır.

“Kız Sanat Enstitüleri ve genellikle KTÖ, kadın iş gücünün ekonominin talep ettiği yönde istihdam etmek üzere yetiştirmek için programlarını geliştirmektedir. Bu gelişim devam edecektir. 1968-1972 Öğretim Yılında bu okullar, çevrelerinde yaygın eğitim ve sosyal faaliyetler yürüten merkezler durumuna getirilecektir. Öğrencilerin okul süresinde üretime katılabilmeleri için, döner sermaye gücü artırılacaktır. Kız Enstitülerine yaz ve bitirme stajları konacak, öğrencilerin gruplar halinde çevrede eğitim faaliyetleri göstermeleri programlanacaktır” (DPT, 1968-1972: 167).

I. ve II. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında alınan kararlara göre; eğitim sistemi, iş hayatında gereksinim duyulan çeşitli alanlardaki bireyleri yetiştiren başlıca sistemdir. Bu nedenle kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesi için çeşitli alanlarda, yeterli sayıda öğrenciye ve bunların nitelikli yetişmesine ihtiyaç vardır. Kalkınma Planları ve Milli Eğitim Şuralarında alınan kararlar doğrultusunda Kız Meslek Liselerinin de üretime, dolayısıyla ülke ekonomisine katkıda bulunmaları sağlanmıştır.

Sekizinci Milli Eğitim Şurasında (28 Eylül 3Ekim 1970) lise birinci sınıfların yöneltme sınıfı olması, öğrencilerin istek, yetenek ve derslerdeki başarıları doğrultusunda, yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan programlardan birine yönlendirilmeleri kararı alınmıştır. Aynı Şura’da Çok Amaçlı Lise fikri ortaya atılmış ancak bu uygulama 1989-1990 öğretim yılında uygulamaya geçirilebilmiştir.

III. Beş Yıllık Kalkınma Planında;

“Ortaöğretim kademesi genel, mesleki ve teknik liselerden meydana gelecek, mesleki ve teknik eğitime ağırlık kazandırılarak bu okullar iş hayatının süratle gerektirdiği insan gücünü yetiştirecek sayı ve nitelikte düzenlenecektir. Mesleki ve teknik liselerin akademik lise paraleline getirilmesinden kaçınarak, bu okulların iş yaşamındaki alanlarla ilişkileri kurulacak, teknik ve mesleki nitelikleri kuvvetlendirilerek korunacaktır” (DPT, 1973-1977: 915).

denilmektedir.

Bu Kalkınma Planının hedeflerine ve Dokuzuncu Milli Eğitim Şura kararlarına uygun olarak gerçekleştirilen diğer bir önemli konu ise, 29.06.1977 tarihinde kabul edilen 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu’dur. Söz konusu kanunla, Türkiye’de ilk defa modern anlamda bir çıraklık eğitimi geliştirme olanağı doğmuştur.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında (1979-1983) Mesleki ve Teknik Eğitimdeki öğrenci sayılarının genel liselere göre daha düşük olduğu, sayısal gelişmeleri artırmak amacıyla bir takım ilkeler ve politikaların geliştirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur. Alınan kararlar arasında;

- Kız Meslek Liselerinde sürdürülmekte olan geleneksel programların yaygın eğitim programları çerçevesinde ele alınması sağlanacak, üretime yönelik olarak yeniden düzenlenip programların meslek liseleri bünyesinde uygulanması sağlanacaktır (Aktuğ, 1983: 61).
- Örgün eğitim ve yaygın eğitimin bütünlüğü sağlanırken, istihdam alanında kazanılan beceri ve deneyimlerin okul içi eğitimle eş olarak değerlendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır (a.g.e. 62).
- İstihdam süreci içinde bulunan nitelikli elemanlardan özellikle teknik eğitimde, eğitici personel olarak yararlanılması sağlanacaktır. Bu amaçla özellikle kamu yatırımcı ve işletmeciler kuruluşların işbirliğinin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

maddeleri yer almaktadır.

Bu dönemde yapılan önemli bir çalışma da 1978-1979 öğretim yılında 4 endüstri meslek lisesinde okul-sanayi ortaklaşa (OSANOR) eğitim projesi uygulanmaya başlanmıştır. Projenin gerekçesinde mesleki ve teknik öğretimin planlı bir eğitim olduğu, okullarda bulunan makine ve diğer araçların sanayinin gerisinde kaldığı, okul ile sanayi arasındaki aranın devamlı olarak açılmakta olduğu, işveren ve işçi kuruluşları ile okulların ilişkilerinde koordinasyon eksikliği bulunduğu, mesleki eğitim ihtiyaçlarının çağdaş koşullara göre karşılanabilmesi için eğitim kurumları ile istihdam kurumlarının işbirliği içinde çalışmalarının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Projenin amacı, yıllardan beri gerçekleştirilmesi istenen ihtiyaç-eğitim-istihdam sorunlarının çözümlenmesini sağlamaktır. Böylece okul-işyeri ilişkileri artırılabilecek, mesleklerin temelini oluşturan işlemler okul atölyelerinde, ileri düzeydeki işlemler ise sanayi kuruluşlarının ortam ve olanaklarından faydalanılarak yerine getirilecektir (Özalp, 1980: 39).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989) döneminde belirlenen mesleki teknik eğitimle ilgili hedefler; 1978'den beri uygulanan OSANOR projesi 1984-1985 öğretim yılında genişletilerek, Kız Teknik Öğretim ve Ticaret Turizm ve Otelcilik Meslek Liselerini de kapsamına alarak Mesleki Teknik Eğitim Projesi (METEP) haline dönüştürülmüştür (Akyüz, 1989: 414).

Çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslek eğitimini düzenleyen 3308 sayılı “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu” 1986 yılında yürürlüğe girmiştir. 3308 sayılı kanuna göre çırakların sigortalanması ve primlerinin devlet tarafından ödenmesi ile asgari ücretin en az %30'u kadar ücret almaları sağlanmış ve kanun kapsamındaki mesleki ve teknik okul öğrencilerinin eğitimlerinin 2/3'ünün işletmelerde yapılmasına geçilmiştir. Mesleki ve Teknik okullarda üretilen ürünlerin değerlendirilmesinde, piyasaya dönük hale getirilmesinde, okulların geliştirilmesinde ve iş üretimi içinde eğitim yapılmasında katkısı büyük olan döner sermaye mevzuatının günün şartlarına uygun hale getirilmesi için ilgili yönetmeliklerde de değişiklikler yapılmıştır.

Kalkınma Planları ve Milli Eğitim Şuralarında alınan kararların tümünde de görüldüğü gibi, bireylere meslekleri ile ilgili bilgi ve beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran bu kurumlar, öğrenilen bilgilerin hayata geçirilmesi yani iş yeri deneyiminin kazanılması için eğitim kurumlarının iş yaşamı ile işbirliği yapmasını gerektirmektedir. Bu iş yerlerinde çalışacak bireylerin yetiştirilebilmesi için gerçek iş ortamlarının benzerlerinin öğretim kurumlarında oluşturulması gereklidir. Başka bir açıdan ise, meslek eğitimi programlarının geliştirilmesi, mezunların işe yerleştirilmesi, öğrencilerin yetiştirilmesinde endüstrinin katkısının sağlanması, çevre ile düzenli ilişki kurulması ve yetişmiş insan gücünün sağlanması açısından okul ile işletmelerin işbirliği giderek zorunlu hale gelmiştir.

Mesleki ve Teknik okullar ile işletmeler arasındaki işbirliğinin sağlanması endüstri kuruluşlarının meslek eğitimine katılımları 3308 sayılı yasanın yürürlüğe girmesi ile sistemli olarak ele alınmıştır. 1986-1987 öğretim yılından itibaren 3308 sayılı yasa hükümleri uyarınca işletmelerde meslek eğitimi uygulamasına başlanmıştır. Bu yasa Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan Endüstri Meslek Liseleri, Ticaret Liseleri, Otelcilik Meslek Liseleri, Teknik Liseler ve Kız Meslek Liselerinde uygulanmaya başlanmıştır.

Yasa gereğince; öğrenci birinci yıl genel kültür derslerinin yanı sıra alanı ile ilgili temel bilgi ve becerileri okulda kazanırken, ikinci ve üçüncü yıllarda (koşulların elverdiği ölçüde), becerilerini gerçek iş ortamında geliştirmelidir. Birinci sınıfta öğrenimini başarıyla tamamlayan öğrenciler, ikinci sınıftan itibaren teorik eğitimlerini haftada iki gün okulda, uygulamalı derslerinin eğitimini ise haftada üç gün işletmede yapmaktadırlar (Mesleki-Teknik Öğretim Kurumları, 1990: 11).

Kız Meslek Liselerinde, 1986 yılına kadar sınırlı istisnalar dışında tam zamanlı ev ekonomisi mesleki eğitim programları uygulanmıştır. Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu çerçevesinde bu kurumlarda da işletmelerde meslek eğitimi uygulamasına öncelikle istihdama yönelik programlarda başlanmıştır. Bu uygulamaların kurumların, istihdam sektörü ile ilişkilerini güçlendirme, öğrencilere iş deneyimi kazandırma ve işe

karşı ilgi ve tutum geliştirme yönünden olumlu etkileri gözlenmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998:119).

Günümüzde Kız Meslek Liseleri; ilköğretimden sonra, 3 yıllık eğitim süresi olan, öğrencilerine; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda seçtikleri bir alanda meslek eğitimi ile birlikte genel lisedeki ortak genel bilgi derslerini veren okullardır.

Kız Meslek Liselerinin amacı, genç kızların gelecekte yapabilecekleri ev içerisindeki rollere ve istihdama hazırlanmalarını hedefler. Kız Meslek Liselerinde yaygın şekilde uygulanan programlar Giyim, Çocuk Gelişimi, Ev Yönetimi-Beslenme, Dekoratif El Sanatları, El ve Makine Nakışları ile Resimdir. Günümüzde kadını istihdama hazırlamanın önemi giderek artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere Kız Meslek Liselerinde genç kızları istihdama hazırlamaya yönelik Konfeksiyon, Tekstil İplikçilik, Tekstil Boya-Baskı-Desen, Besin Teknolojisi-Pastacılık, Besin Teknolojisi-Kurum Beslenmesi, Kuaförlük- Saç Bakımı ve Yapımı, Deri Hazır Giyim, Makine Ressamlığı, Grafik, Seramik vb. eğitim programlarına olan ilgi geleneksel programlara göre daha fazladır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998: 119).

Kız Meslek Liselerinde geleneksel bölümler içerisinde yer alan El Sanatları bölümündeki öğrenciler de 3308 sayılı yasa gereğince işletmelerde beceri eğitimine katılmaktadırlar. Ancak bölümün programı doğrultusunda dersler çok fazla çeşitlilik göstermekte ve bu derslerin her biri başlı başına bir uzmanlık alanı oluşturmaktadır. Bu dersler ortak meslek dersleri ve seçmeli alan dersleri olarak ikiye ayrılmaktadır.

El Sanatları bölümünde ortak meslek dersleri;

- Temel Sanat Eğitimi,
- Mesleki Resim,
- El Dokumacılığı Teknikleri,
- Yapma Çiçek Teknikleri,

- Deri Teknikleri,
- Trikotaj Teknikleri,
- Atölye,
- Temel Dikiş Teknikleri, okutulmaktadır. Bunlarla birlikte seçmeli ders olarak da;
- Şapka Yapım Teknikleri,
- Folklorik Yapma Bebek Yapımı Teknikleri,
- El Örgüleri,
- Halı Dokuma Teknikleri,
- Araştırma Teknikleri,
- Bitkisel Örucülük,
- Çiçek Düzenleme,
- Gelin Başı ve Buketi,
- Turistik Biblo Bebek ve Oyuncak
- Abajur Yapım Teknikleri,
- Mekikli Dokuma Teknikleri,
- İşletme Bilgisi (M.E.B. 1994: 8-9) dersleri konmuştur.

Derslerdeki bu çeşitlilik ve her bir dersin uzmanlık alanı oluşturacak kadar geniş kapsamlı olması, verilen beceri eğitiminde her yörede tüm bu alanları içerebilecek kapasitede işletmelerin olmaması, dolayısıyla beceri eğitimine katılan öğrencilerin alanı ile ilgili tek yönlü ve sınırlı bir beceri eğitimi görmelerine, diğer

alanlarda ise beceri eğitiminin eksik kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca işletmelerde öğrencilerin; işletmeyi seçmede, işyeri özelliklerini tanımada, iletişimde, alanla ilgili beceri kazanmada, makine, araç ve gereçleri kullanmada ve çalışma koşullarında öğrencilerin çok çeşitli sorunlarla karşılaştıkları bu konuda yapılan değişik araştırmalardan anlaşılmaktadır. Ancak yapılan literatür taramasında özellikle Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü ile ilgili çalışmaların yeterli olmadığı izlenmiş ve bu alanda işletmelerde beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar, nedenleri ve çözüm yollarının ortaya konması, araştırılması gerekli bir problem olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Kız Meslek Liseleri El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, nedenleri ve çözüm yollarını belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Araştırma kapsamına giren Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerine ilişkin kişisel nitelikler nelerdir?
2. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?
3. El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğrencilerin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların nedenlerine ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?

5. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların çözüm yollarına ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Eğitimin rastlantıya bırakılmayan, amaçlı ve planlı bir davranış değişikliği olduğu ve bu değişikliğin bireyin kendi yaşantıları yoluyla gerçekleştirildiği, yapılan tüm eğitim tanımlarının odak noktasını oluşturmaktadır.

Toplumun eğitim sistemleri içerisindeki beklentileri arasında bireylere mesleki bilgi ve beceri kazandırarak onların yaşamlarını sürdürebilecekleri bir iş sahibi olmalarını sağlamak da vardır. Bireyi hayata ve iş alanlarına hazırlayan mesleki eğitimin başarısı, teknolojik değişimlerin en kısa zamanda mesleki eğitim programlarında yer almasına ve verimliliğin sağlanmasına bağlıdır.

Bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel olarak hızla gelişen endüstrinin ihtiyaç duyduğu yeterli sayı ve nitelikte teknik insan gücünün; okul ve işletmelerle işbirliği içerisinde yetiştirilmesi, Mesleki Teknik Eğitimin bir sistem bütünlüğü içinde desteklenip geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ülke kalkınmasında oldukça önemli bir yere sahiptir.

1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Mesleki Teknik Eğitimin kapsamında bulunan Meslek Liselerinde uygulanmaya başlanmıştır. Bu kanun ile Kız Meslek Liselerindeki öğrenciler de, meslek eğitimlerini okul-sanayi

işbirliği kapsamı içerisinde gerçekleştirmektedirler. Bu kapsamda öğrenciler; alanı ile ilgili okulda teorik bilgileri öğrenirken, iş yerlerinde de beceri eğitimlerini sürdürmektedirler. Böylece bağımsız iş yapabilme gerçek iş ortamını tanıma, yeni teknolojiyi tanıma ve kullanma becerisini geliştirme gibi davranış ve meslek alışkanlıklarını kazanmaları hedeflenmektedir.

1986-1987 öğretim yılından itibaren uygulanmasına devam edilen 3308 sayılı yasanın uygulaması ile ilgili araştırmalar konusunda yapılan literatür taramasında bu konudaki araştırmaların, özellikle Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü ile ilgili işletmelerde eğitimde karşılaşılan sorunlarla ilgili araştırmaların yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Bu araştırma, bu konuda yapılan ilk araştırma olması bakımından önemlidir.

Bu araştırma Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin okul-sanayi işbirliği kapsamında beceri eğitimi uygulamasında karşılaştıkları sorunları ortaya koymada ve bu sorunlara çözüm aramada kolaylık sağlayabilir. Aynı zamanda araştırma El Sanatları bölüm öğretmenlerine ve okul yöneticilerine, beceri eğitimi uygulamasının geliştirilmesinde yararlanılabilecek temel verileri oluşturması bakımından da önemlidir.

Ayrıca, araştırma sonuçları Milli Eğitim Bakanlığı, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nce yapılacak planlamalara da ışık tutabilir. Kız Meslek Liselerinde beceri eğitimi uygulamasını yürüten yöneticilere, koordinatör öğretmenlere ve konu ile ilgilenen diğer araştırmacılara kaynak oluşturması açısından da önemlidir.

Sayıtlar

Bu araştırmanın temelinde, aşağıdaki sayıtlar yer almaktadır.

1. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan veriler doğrudur.

2. İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin karşılaştıkları sorunların, nedenlerinin ve bu nedenleri ortadan kaldırmak için düşünülen çözüm yollarının saptanmasında Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenlerinin ve El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin anketlere verdikleri cevaplar gerçeği yansıtmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada;

- Ankara il merkezindeki 8 ilçeden 6 tanesindeki (Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Yeni Mahalle ve Etimesgut İlçelerindeki) Kız Meslek Liseleri ile sınırlıdır. Diğer ilçelerde bulunan Kız Meslek Liseleri bünyesinde El Sanatları branşının olmaması nedeniyle bu Kız Meslek Liseleri araştırma kapsamının dışında tutulmuştur.

- Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü Koordinatör öğretmenleri ve 1997-1998 öğretim yılında işletmelerde beceri eğitimi gören El Sanatları Bölümü son sınıf öğrencilerinin ankette yer alan sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

- Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile işletmelerde beceri eğitimi almayan öğrenciler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Tanımlar

Bu araştırmada yer alan kavramlar aşağıda tanımlandıkları anlamda kullanılmıştır.

Mesleki Eğitim: Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireyin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitimidir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998: 5).

Kız Meslek Lisesi: İlköğretime dayalı, öğretim süresi 3 yıl olan okullardır. Endüstri ve hizmet alanlarının yanı sıra sanatsal alanlara yönelik programların uygulandığı bu okullarda, iş hayatına veya yüksek öğretime geçecek orta düzeyde meslek elemanları yetiştirilmektedir (M.E.B., 1991: 23).

El Sanatları Bölümü: İlköğretime dayalı 3 yıl süreli, diğer ortaöğretim kurumlarında verilen ortak genel bilgi derslerinin yanında, meslek eğitimi veren bir bölümdür. Geniş kapsamlı el sanatlarından çevre şartları, günün zevk ve ihtiyacı göz önüne alınarak, ekonomik ve turistik alanda geçerli üretim yapabilecek; el dokumacılığı, deri teknolojisi ve çeşitli dekoratif el sanatlarını yapan, eleman yetiştirmeyi amaçlayan, üst öğrenim kurumlarına öğrenci hazırlayan bir bölümdür (M.E.B., 1990: 78).

İşletmelerde Beceri Eğitimi: 05.06.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nda yaygın ve örgün mesleki teknik eğitim bir bütün olarak ele alınmış ve eğitim-endüstri ilişkilerini düzenleyen hükümler oluşturulmuştur. 3308 sayılı Kanun 6 kısım ve 46 maddeden oluşmaktadır. Kanunun 18. maddesi, 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısının %5'inden az, %10'dan fazla olmamak üzere meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimini yaptırmasını öngörmüştür (MEB., 1990: 14). Yasa gereği öğrencilerin işyerlerinde bizzat üretime katılarak usta öğreticilerin rehberliğinde meslek alanlarına

ilişkin beceri davranışlarını uygulamalı olarak öğrenmelerini sağlayan eğitime *beceri eğitimi* denilmektedir.

Okul-Sanayi İşbirliği: Mesleki ve Teknik Eğitimin temel amacı; bireyi gelecekteki yaşamı içerisinde geçerli olan bir iş veya göreve hazırlamaktır. Hızlı endüstrileşme, öğretim kurumlarını bu değişime uyum sağlamaya zorlamaktadır. Bunun için mesleki teknik eğitim programlarının sanayi kesimi ile ortak planlanıp, sürdürülmesi ve değerlendirilmesini gerektirir.

Okul-sanayi işbirliği; kaliteli eleman yetiştirme, gençlere üretim koşullarının gerektirdiği davranışları kazandırıp, iş bulmayı kolaylaştıran bir sistemdir.

Koordinatör Öğretmen: İşletmelerdeki meslek eğitiminde işyeri tespiti, eğitimin planlanması, koordinasyonu ve takibi ile görevli okul müdür yardımcısı veya öğretmendir (Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu, 1997. 103).

Usta Öğretici: Ustalık yeterliğini kazanmış, meslek lisesi öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu, meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişidir ((Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu, 1997. 106).

Kısaltmalar

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METARGEM	Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi
METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi

KML	Kız Meslek Lisesi
OSANOR	Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitimi Projesi
METEP	Mesleki Teknik Eğitim Projesi
ÖĞRENCİ	El Sanatları Bölümü Son Sınıf Öğrencisi

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, işletmelerde beceri eğitimi ile ilgili yurt içinde ve yurtdışında yapılan araştırmalardan örnekler verilmiştir.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ulusoy (1990) tarafından yapılan “Mesleki ve Teknik Öğretimde Nitelik Geliştirme Çalışmalarına Katkısı Yönünden Okul-Endüstri İşbirliği” konulu çalışmada, ülkemizde mesleki teknik eğitimin gelişmesinden, kalkınma planlarında alınan önlemlerden, 3308 sayılı yasanın getirilerinden bahsedilerek, bu yasanın uygulamasında ortaya çıkan sorunlar belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, bu sorunların çözüme ulaştırılabilmesi için öneriler geliştirilmiştir. Geliştirilen öneriler arasında; ilgili yasada yapılacak düzenlemeler ile 50’den az işçi çalıştıran işletmelere yasal zorunluluğun getirilmesi, okul eğitim programlarının geliştirilerek, işletmeler ile uyumun sağlanması, Pratik Kız Sanat ve Olgunlaşmaların yasa kapsamına alınması, ilgili yasanın uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla geniş kapsamlı kurulların oluşturulması ve değerlendirme çalışmalarının yapılması vb. öneriler yer almaktadır.

1991 yılında Kulakoğlu'nun yapmış olduğu “İşletmelerde Meslek Eğitimi Uygulaması EGO Genel Müdürlüğü Örneği” isimli yüksek lisans çalışmasında; 263 öğrenci ve 58 öğretmene anket uygulamıştır. Anketten elde edilen veriler doğrultusunda öğrenci ve atölye öğretmenlerinin EGO'daki meslek eğitimi sırasında karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak, görüşler arasında en fazla sorunun ulaşım sorunu olduğu, en az sorunun ise, öğrencilerin okulda öğrendikleri teorik bilgileri işyerinde yeterince uygulayamamaları konusu olduğu belirlenmiştir.

1992 yılında Kunt tarafından yapılan “Ticaret Lisesi Öğrencilerinin Denizli İli Muhasebe Bürolarında Yapmakta Oldukları Beceri Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar ve Bunların Okul Başarısına Etkileri” adlı yüksek lisans tezinde Mesleki ve Teknik Eğitim, 3308 sayılı yasa, bu yasanın uygulamaya konması ile beceri eğitimi uygulamasında karşılaşılan sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Genel anlamda işyerlerinde %80 beceri kazandırılması hedeflenirken, uygulama programının %43.47 düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Öğrencilerin günlük çalışma süresinden (sekiz saatten) fazla ve tatillerde de çalıştıkları tespit edilmiştir. Ders çalışmaya yeterli zaman ayıramadıklarını ve ücretin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler, muhasebeciliğin gerektirdiği nitelikleri kazanmak açısından beceri eğitiminin yararlı olduğunu, okul yaşamı ve derslerine karşı ilgilerinin azalmadığını, becerileri öğrenirken güçlük çekmediklerini iş ve işlemleri yaparken pek hata yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada beceri eğitiminden önce ön eğitim verilmesine ilişkin öneride bulunulmuştur.

Hacıoğlu (1994) tarafından yapılan “Mesleki ve Teknik Eğitimde Okul-İşletme İşbirliği Sürecinde Görevli Koordinatör Öğretmenlerin Eğitimi” konulu araştırmada, koordinatör öğretmenlerin okul-işletme işbirliğindeki rolleri ve karşılaştıkları sorunların incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, koordinatör öğretmenlerin bu göreve nasıl hazırlandıkları, görevi yürütürken içinde bulundukları ortamın niteliği ve bu süreç içerisinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşme formu ile elde edilen verilere göre, koordinatör öğretmenlerin, işveren, okul yönetimi, öğrenci, veli ve çevre ile ilgili olmak üzere beş farklı grupta sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Bu sorunların çözümlerini bulmak amacıyla radyo ve TV. kanalları aracılığıyla, özellikle işverenlerin eğitime karşı olumlu tutum değiştirmelerine çalışılması, usta öğreticilerin özellikle değerlendirme konusunda ihtiyaçlarını saptayıp bu alandaki eksiklerin tamamlanması, öğrencilerin uyum eğitiminden geçirilmesi ve koordinatör öğretmenlere belli sürede izin verilerek endüstri deneyimi kazanmalarının sağlanması vb. öneriler geliştirilmiştir.

Ulusoy (1994) tarafından “Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitiminin Değerlendirilmesi” konulu araştırma; Mesleki ve Teknik Eğitim okullarında 3308 sayılı yasa kapsamında yapılan okul-sanayi işbirliği eğitiminin mevcut durumunu ve karşılaşılan sorunları, nedenleri ve çözüm önerilerini geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, okul müdürlerinin, işletmede eğitim gören öğrencilerin ve işletme yöneticilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Farklı meslek liselerinden toplam 16 okul yöneticisine, 344 öğrenciye ve bu öğrencilerin eğitim gördükleri işyerlerindeki 64 işyeri yöneticisine üç ayrı anket formu uygulanarak veriler elde edilmiştir.

Elde edilen bulgular, okul yöneticilerinin görüşleri açısından, okul-sanayi ortaklaşa eğitiminin yararları ve eksikleri başlığı altında toplanırken, işletmelerde eğitim gören öğrenci açısından, çalışma saatleri, devamsızlık durumu, ödenen ücretler, sağlanan sosyal olanaklar, becerilerin öğrenilme durumu ve denetlenme durumu gibi başlıklar altında toplanmıştır. Bulgular, işyeri yöneticisi açısından ise, öğrencinin çalışma saatleri, devam durumu ve işletmede eğitime başlamadan önce ve bittikten sonra mesleki beceri yeterliliği durumu başlıkları altında sunulmuştur.

Araştırmanın sonucunda ise; okul yöneticileri, eğitime işletmelerde önem verilmediği, tüm meslek alanlarında öğrencilerin yetersiz kaldıkları vb. sorunları

belirtirken, öğrenciler, işletmelerin özelliğinin meslekleriyle ilgili olmadığı, kendilerine güvenilmediği için işyerindeki donanımı kullanmalarına izin verilmediği gibi sorunları belirtmişlerdir. İşyeri yöneticilerine göre ise, okulla olan iletişimde yetersizlikleri ve danışma kurullarının işbirliğinde etkili olmadığı vb. sorunlar belirlenmiştir. Bu doğrultuda; işletmenin seçiminde eğitim ortamının olumluluğu ve işletmelerin teknolojik düzeylerinin yeterliliği dikkate alınarak seçilmesi, işyeri gözlemlerinin daha sık yapılması ve gerekli önlemlerin alınması, meslek dersi öğretmenlerinin yenilikleri izleyebilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için hizmet içi eğitim imkanlarının sağlanması gibi öneriler geliştirilmiştir.

Uyanık (1994) “İzmir İli Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Yapmakta Oldukları Beceri Eğitimi ile İlgili Bir Araştırma” isimli çalışmasında, beceri eğitiminde ortaya çıkan sorunların işyerlerinden, yönetmeliklerden, öğrencilerden, koordinatör öğretmenlerden, usta öğreticilerden, iş piyasasından, ülke ekonomisinden ve müfredat programlarından kaynaklandığını belirtmektedir. Bu nedenle beceri eğitiminin sorunlarını, öğrenci, koordinatör öğretmen ve usta öğretici açısından ele alarak incelemiştir. Araştırma sonucunda; koordinatör öğretmen ve usta öğreticilere izleyebilecekleri kadar öğrencinin sorumluluğunun verilmesi, usta öğreticilere teşvik primi ödenmesi, beceri eğitimi yapan öğrencilere kendi alanlarında yüksek öğrenime devam edebilecekleri yasal düzenlemenin yapılması, başarılı öğrencilerin uygulama sonunda çalıştığı kuruma personel olarak alınması, vb. öneriler geliştirilmiştir.

Dinç (1995) tarafından yapılan “Türkiye’de 3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ile Getirilen Okul-Sanayi İşbirliği Sisteminin Uygulamasının Değerlendirilmesi” konulu araştırmasında, sorunları okullardan kaynaklanan, işletmeden kaynaklanan ve mevzuattan kaynaklanan sorunlar olarak gruplanmıştır. Araştırmanın sonucunda; 3308 sayılı Kanunda öngörülen okul-sanayi işbirliği

sisteminin kapsamını oluşturan maddeler sıralanmıştır. Bu kapsamda yer alan amaçların yerine getirilebilmesi sırasında, gerek düzenlemede gerekse uygulamada ortaya çıkan aksaklıklar ve bunların giderilebilmesi için çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Gümüş 1995 yılında “İşgücüne Nitelik Kazandırıcı Bir Politika Olarak Ortaöğretim Düzeyindeki Meslek-Teknik Eğitim ve Uygulama Sonuçları”nı belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada, Mesleki ve Teknik Eğitim liselerinin amaçlar çerçevesinde yeniden yapılandırılıp, örgütlendirilmesi, meslek standartları ve araştırma, geliştirme merkezinin kurulması, istihdam kapasitelerinin planlanarak, öğrenci kapasitelerinin belirlenmesi ve mesleki rehberliğe önem verilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Karaçam (1996) “İşsizlikle Mücadeleye Yönelik Sosyal Politikalar İçinde Mesleki Eğitimin Yeri ve Türkiye’deki Önemi” isimli çalışmasında; İşgücü, istihdam ve işsizlik kavramları ile bu kavramlar arasındaki ilişki, işsizlikle mücadeleyle yönelik politikalar, bu politikalar içinde Mesleki ve Teknik Eğitimin yeri ve önemi, Mesleki ve Teknik Eğitimden yararlananların istihdam edilebilirliği gibi konular araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Mesleki ve Teknik Eğitimin sadece devlet eliyle yürütülmeyip ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşların da sorumluluk alması, finansmana katkıda bulunması, meslek standartlarının belirlenmesi, eğitim sisteminin esnek bir yapıya sahip olması, vasıflı işgücünün yönlendirilmesi, gençlere ve kadınlara yönelik meslek eğitimi sağlayarak, istihdam edilmesi gibi öneriler geliştirilmiştir.

Balcı (1996) “Mesleki ve Teknik Eğitimin Milli Gelir Artışı ve İstihdam Üzerine Etkileri” konulu araştırmasında, Mesleki ve Teknik Eğitimin önemini, kaynaklarını, Avrupa Ülkelerinde uygulanmasını, mukayeseli sistemleri ve Türkiye’nin sosyoekonomik faktörleri ile Mesleki ve Teknik Eğitim arasındaki ilişkilerini

incelemiştir. Araştırmanın sonucunda; Mesleki ve Teknik Eğitim sisteminin, yaş ve öğrenim durumu ne olursa olsun faydalanmak isteyen bireylere açık olması gerekliliği, endüstrideki mesleklerin analizi sonucunda ortaya çıkan becerileri geliştirmeyi esas alması, eğitim programlarına alınacak konuların seçiminde işveren ve işçi kuruluşları temsilcilerinin de söz sahibi olması gerekliliği vb. öneriler geliştirilmiştir.

Kazu (1996) tarafından “Endüstriyel Mesleki Eğitim ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarındaki İşletmelerde Meslek Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi” konulu doktora tezi yapılmıştır. Tezin amacı, 3308 sayılı Kanun çerçevesinde yürütülen *İşletmelerde Meslek Eğitimi* uygulaması konusunda gelişmişlik düzeyi farklı yörelerde farklılıkların olup olmadığını belirlemektir. Bu amaçla, koordinatör öğretmen, işletme sorumlusu ve öğrencilere yönelik olmak üzere üç farklı anketle veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, okul programlarının çevre gereksinimlere göre düzenlenmesi, koordinatör öğretmenlerin kısa vadede hizmet içi eğitim kurslarından geçirilmesi, uzun vadede ise fakülte programlarında bu konu ile ilgili derslerin okutulması, koordinatör öğretmenlere ve usta öğreticilere ek ücret ödenmesi, işletmelerin bünyesinde eğitim birimlerinin kurulması vb. öneriler geliştirilmiştir.

1998 yılında Ömeroğlu tarafından “Kız Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonraki Beklentileri” konulu yüksek lisans tezi yapılmıştır. Bu araştırma, KML öğrencilerinin okulu bitirdikten sonra beklentilerinin hangi koşullarda geliştiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin mezun olduktan sonraki beklentilerini saptaya bilmek için, kişisel ve yakın çevre faktörleri dikkate alınarak anket soruları geliştirilmiştir. Anketler, Ankara merkez ilçedeki KML’lerinde 606 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, iş ve meslek standartlarının oluşturulması, mesleklerin, mesleklerle ilgili eğitimlerin ve işden beklentilerin iletişim araçları ile tanıtılması, KML’lerinin ilk yılının branş seçimine yönelik olması,

mezunların işe yerleştirilmesi açısından MEB’lığında gerekli teşkilatlanmanın sağlanması ve mezunların izlenmesi, mezunların iş kurabilme ihtiyaçlarına gerekli desteğin verilmesi vb. öneriler geliştirilmiştir.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

1969 yılında Ohio State Üniversitesinde Alkan tarafından yapılan “Türkiye’de Ticaret ve Endüstriyel Meslekler için Bir Kooperatif Eğitim Programı Önerisi” konulu doktora tezinde; varolan ortaöğretim programlarının bireyi işe hazırlama imkanları, kooperatif programına olan ihtiyaç ve bu programların farklı yönleriyle ilgili fikir ve öneriler ile tahmin edilen sorunlar ve uygulamaya katılanların konu hakkındaki görüşleri dikkate alınmıştır. Varolan programların yetersizliği, bireye yeterli düzeyde iş tecrübesi kazandırmadığı, dolayısıyla bireyleri iş hayatına alıstıramadıkları elde edilen sonuçlar arasındadır. Türkiye’de kooperatif işbirliğine dayalı eğitime ihtiyaç duyulduğu önerilmektedir.

Harosky (1982) tarafından yapılan “Kooperatif Mesleki Eğitim Tecrübesi: Beceri Eğitimi” konulu çalışmada öğrencilerin iş ile ilgili bilgileri, mesleki güveni ve kalıcı yetenekleri kazanıp kazanmadıkları saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada işverenlerden ve öğrencilerden elde edilen bulgulara göre; çok yönlü ihtisaslaşmada beceri eğitimi gören öğrencilerin kendilerini daha fazla yeterli buldukları anlaşılmıştır.

“Kuveyt’te Ortaöğretim Sonrası eğitim Kurumlarında Kooperatif Eğitim Programları Hakkındaki Görüşler” konulu araştırma 1983 yılında Taqi tarafından

yapılmıştır. Araştırma, Kuveyt'teki Mesleki ve Teknik Eğitimde öğrenim görmekte olan ortaöğretim öğrencilerinin, eğitim veren okul yöneticilerinin ve iş eğitimi imkanı sağlayan işverenlerinin “işbirliği” konusundaki görüş ve davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya katılan gruplar arasında farklı davranış ve anlayışların olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulardan; kooperatif öğrencileri ile işverenler arasında güven eksikliği, zayıf yönetim, iletişimsizlik, programların yeterli tanıtılmaması, ekonomik konular ve ulaşım problemleri gibi sorunların olduğu anlaşılmıştır.

Thomson (1985) “Pennsylvania’da Farklı Mesleklerdeki Koordinatör Öğretmenlerin Öğretimsel Düşünceleri ve İyi İşçi Niteliklerine İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında, işverenler tarafından iyi işçi olarak nitelendirilen bireylerin koordinatör öğretmenler tarafından değerlendirilmesi yapılmıştır. Koordinatör öğretmenlerin kendi programlarında öğretilen eğitim konularını tanımlamaları, işverenin beklentileri ve iş güvenliği konularındaki görüşlerini bildirmeleri istenmiş ve koordinatör öğretmenlerin işverenlerle aynı görüşte olmadıkları saptanmıştır.

Laugo ve Lillis (1987) (Captured by the American Dream: Vocational Education in the United States) konulu çalışmada 1984 yılı içerisinde ABD bütçesinden Mesleki ve Teknik eğitime 9 milyar \$ harcandığını belirtmiştir. Mesleki teknik eğitim veren devlet okullarına 3 farklı resmi kurumdan (üreticiler derneği, işçilik derneği ve ulusal eğitim derneğinden) kaynak sağlandığı, ancak burada eğitim gören öğrencilere herhangi bir ödemenin yapılmadığı açıklanmıştır.

Sistem içerisinde endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikte insan gücünün yetiştirilmesinin mesleki teknik eğitim veren okullardan beklenildiği ve ülkenin ihtiyacı olan sayıda ve nitelikte insan gücünün bu kurumlarda yetiştirildiği anlaşılmaktadır.

Okullarda derslerin teorik olarak verilmesinin yanında pratik bilgilerin yetersiz kaldığı ve bunu ancak iş ortamında gerçekleştirebileceği inancı araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusundadır. Özellikle uzun vadede, staj eğitimi alan bireyin kazanacağı niteliklerle, yapılan üretimin kalitesinin artacağı düşüncesi araştırmada ortaya konulan diğer bir sonuçtur.

Aynı araştırmada; 1917-1970 yılları arasında yapılan küçük araştırmaların amacının “en iyiyi nasıl elde edebiliriz” olduğu anlaşılmıştır. Staj yaparak eğitimini tamamlayan bireylerin iş piyasasında aranan nitelikteki elemanlar oldukları, staj sonrasında bu elemanların işe yerleştirildiği ve eğitimlerinin hizmet içerisinde de devam ettirildiği açıklanmıştır. İşe yerleştirilen elemanların izlenmesi çalışma süreci içerisinde de devam etmektedir .

Aslanion tarafından (1987) yapılan araştırmada; elde edilen başarılı işgücünün (iş hayatı sektörünün) toplum içerisindeki özel ve kamu kuruluşları açısından toplumun ekonomik sağlığı ve okulların devamlılığı için çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. Endüstri eğitime ayrılan para miktarının her geçen gün artmakta olduğu açıklanmaktadır. İşgücünün istediği nitelikte eleman yetiştirmek için teknolojiyi ve iş ortamlarını incelemenin gerekli olduğu, anlaşmalı eğitim sayesinde (okul-endüstri) öğrencilerin teori ve uygulamayı birleştirerek daha verimli biçimde yararlanabilecekleri, işyerinde uygulamalı sınıf becerilerini geliştirebileceklerini, mezuniyetten sonra ise iş hakkında daha az endişeleneceklerini ortaya koymaktadır.

Hays (1991) tarafından yapılan çalışmada; “Northeastern Üniversitesinde Kooperatif Eğitimindeki Beklentiler ve Gerçekler” konulu araştırmada, koordinatör öğretmenlerin, öğrencilerin ve işverenlerin kooperatif eğitim programları ile ilgili düşünce ve beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Kooperatif iş deneyimi konusunda koordinatör öğretmenler, olgunlaşmaya katkısına ve teori ile uygulamayı birleştirmedeki yararına dikkat çekerken, öğrenciler, kariyer yapma, orta ve uzun

vadeli yararları üzerinde durmuşlardır. Genel olarak araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, koordinatör öğretmenler, işveren ve öğrencilerin beklentilerinin birbirine çok yakın olduğu anlaşılmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile verilerin toplanması, işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan istatistik teknikler yer almıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada survey yöntemi kullanılmıştır. Survey modeli; olayların, objelerin, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu, mevcut olayların önceki olaylarla ilişkisini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışan araştırmalardır (Kaptan, 1995: 59). Araştırma; bir tasarlama, düzenleme, gözleme ve gözlemleri analiz ederek yorumlama sürecidir. Survey araştırmalarında düzenleme, örneklem seçimi ve örnekleme bireylerden gözlemlerin elde edilmesini kapsar (Özçelik, 1981: 7).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü koordinatör öğretmenleri ve

1997-1998 öğretim yılında öğrenim görmekte olan El Sanatları Bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini belirleme aşamasında, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan Ankara il merkezinde bulunan Kız Meslek Liselerinin bağlı oldukları ilçeler ve öğretmen sayıları istenmiştir. Liste EK-1'de sunulmaktadır. Elde edilen listeden Ankara il merkezinde toplam 16 tane Kız Meslek Lisesi bulunduğu anlaşılmıştır. Bu okullar Tablo 1'de belirtilmektedir.

TABLO 1

**Ankara İl Merkezinde Bulunan Kız Meslek Liselerinin
İsimleri ve Öğretmen Sayıları**

İlçe Adı	Okul Adı	El Sanatları Bölümü	El Sanatları Bölümü Öğretmen Sayıları
1. Altındağ	Atatürk Kız Mes. Lisesi	Branş var	11
2. Altındağ	Yıldırım Beyazıt K. M. L.	Branş var	6
3. Altındağ	Zübeyde Hanım K. M. L.	Döner sermaye çalışması	9
4. Çankaya	100. Yıl Kız Mes. Lisesi	Branş var	12
5. Çankaya	Nevzat Ayaz Kız Mes. Li.	Branş yok	3
6. Çankaya	Gazi Osman Paşa K. M. L.	Branş yok	4
7. Çankaya	Aliye Yahşi Kız Mes. Li.	Son sınıf yok	3
8. Çankaya	Şerife Uludağlı Kız Mes. Li	Branş yok	-
9. Elmadağ	Elmadağ Kız Mes. Lisesi	Branş yok	3
10. Etimesgut	Etimesgut Kız Mes. Lisesi	Branş yok	4
10. Keçiören	Etlik Kız Mes. Lisesi	Döner sermaye çalışma.	5
11. Keçiören	H. Hikmet Oğultürk K.M.L	Branş yok	5
12. Keçiören	Kalaba Kız Mes. Lisesi	Branş var	7
13. Mamak	Cebeci Kız Meslek Lisesi	Branş var	6
14. Mamak	Üreğil Kız Mes. Lisesi	Branş yok	2
15.Yeni Mah.	Yeni Mahalle K. M. L.	Branş var	8
16.Yeni Mah.	Yunus Emre Kız Mes. Li.	Döner sermaye çalışması	9
TOPLAM	16	6	108

Bu okullarla yapılan görüşmeler sonucunda, bazı okullarda 1997-1998 öğretim yılı içerisinde öğrenim gören El Sanatları bölümü son sınıf öğrencisi olmadığı, bazı

okullarda ise işletmeye öğrenci gönderilmeyip, sipariş atölyesinde çalıştırıldıkları öğrenilmiştir. Ankara il merkezinde sadece 6 okulda El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimini sürdürdükleri belirlenmiştir. Tablo 2’de bu okulların adları, beceri eğitimine katıldıkları alanlar ve öğrenci sayıları sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, beceri eğitimine katılan okul sayısının toplamı 6 ve bu okullardaki öğrenci sayısının toplamı 87 olduğundan bu okullar ve öğrencilerin tamamı örnekleme alınmıştır

Örnekleme giren okullarda 1997-1998 öğretim yılında koordinatör öğretmenlik görevini yürüten öğretmen sayısı 6 olduğundan ve bu sayının çok az olması nedeniyle, bu okulların El Sanatları bölümü öğretmenlerinin tümünün, daha önceki yıllarda bu görevi yürütmüş olmaları dikkate alınarak örnekleme alınmış ve toplam 50 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

TABLO 2

**İşletmelerde Beceri Eğitimi Yapan Okullar El Sanatları Bölümüne İlişkin
Beceri Eğitimi Yapılan Alanlar ve Son Sınıf Öğrenci Sayıları**

OKULLAR	El Sanatları Bölümü Beceri Alanları	Öğrenci Sayıları
Cebeci Kız Meslek Lisesi	Deri Çanta,Kemer-Trikotaj	28
Atatürk Kız Meslek Lisesi	Trikotaj-Kuru Bitki Tanz.	15
Kalaba Kız Meslek Lisesi	Deri Çanta-Gelin Başı	13
Yıldırım Beyazıt K. M. L.	Trikotaj	11
Yeni Mahalle K. M. L.	Deri Çanta-Boncuk Çiçek	11
100. Yıl Kız Meslek Lisesi	Trikotaj	9
TOPLAM= 6	6	87

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aşamasında en önemli konulardan biri, araştırmanın gerçekleştirilmesini sağlayacak araçların geliştirilmesidir. Araştırmanın kuramsal temelini oluşturmak amacıyla özellikle konu ile ilgili kaynaklar taranmış, elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırmanın amaçlarına paralel olarak, koordinatör öğretmenlere ve beceri eğitimine katılan Kız Meslek Lisesi, El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerine uygulanmak üzere bir taslak anket formu hazırlanmıştır.

Hazırlanan taslak anket formunda 49 madde yer almıştır. Bu taslak, mesleki teknik eğitim, okul-sanayi işbirliği, eğitim istatistiği ve ölçme değerlendirme alanında uzman görüşlerine sunulmuştur.

Görüşler ve eleştiriler dikkate alınarak madde sayısı 39'a indirilmiş ve ifadeler yeniden düzenlenmiştir. Daha sonra bu anket formları (form I ve form II) ön deneme amacı ile Ankara il merkezinde bulunan Cebeci Kız Meslek Lisesi ve Yeni Mahalle Kız Meslek liselerinde bulunan toplam 5 koordinatör öğretmen ile El Sanatları son sınıf öğrencilerinden toplam 21 öğrenciye uygulanmıştır.

Ön denemesi yapılan anket formları üzerinde güvenirlik çalışması kapsamında 39 madde üzerinde analiz yapılmış ve anketlerin tümü için Cronbh Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Analiz sonucunda Alpha katsayısı **.8559** olarak bulunmuştur.

Ön deneme ve güvenirlik çalışması sonunda yeniden düzenlenerek son şekli verilen anket formları Kız Meslek Liselerinde El Sanatları öğretmeni olarak görev yapan, koordinatör öğretmenlik görevini üstlenmiş öğretmenlerin ve El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin, okul-sanayi işbirliği kapsamında işletmede beceri eğitimi gören öğrencilerin sorunları, nedenleri ve buna ilişkin olarak çözüm yolları konusunda görüşlerini ortaya koymak amacıyla iki ayrı form olarak düzenlenmiştir. Form I koordinatör öğretmenlere, form II ise öğrencilere uygulanmıştır. Form I'in birinci bölümünde koordinatör öğretmenlere; mesleki kıdemleri, öğrenim durumları,

mezun oldukları branş, koordinatör öğretmenlik görevini ne kadar zamandır yürüttükleri ve bu konuda ihtiyaç duydukları bilgilerin neler olduğu konularını içeren 6 soru sorulmuştur. Anket formunun ikinci bölümünde ise; **İşletmeyi seçme, iletişim, alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi, makine, araç-gereç kullanımı, çalışma koşulları ve işyerinin fiziksel koşullar** konularında karşılaşılan sorunlar ile ilgili görüşleri belirlemek amacıyla hazırlanmış 39 soru bulunmaktadır. Bu sorular 4'lü ölçek şeklinde düzenlenmiş olup sorunlarla karşılaşma derecesi belirlenmeye çalışılmıştır. Her bir sorunun sağında yer alan (4) Çok, (3) Orta, (2) Az, (1) Hiç derecelerinden biri işaretlenerek öğretmen ve öğrenciler tarafından karşılaşılan sorun maddesinin derecesinin belirlenmesi istenmiştir.

Öğrenciler için hazırlanan Form II'nin birinci bölümünde; öğrenimlerine devam ettikleri okul ve beceri eğitimine devam ettikleri alan ile ilgili 2 soru yer almıştır. Anket formunun ikinci bölümünde ise; Form I'in (koordinatör öğretmen anketinin) ikinci bölümünde yer alan 39 soru ortak olarak sorulmuştur. Ayrıca, her iki formda, koordinatör öğretmen ve öğrencilere işletmelerde uygulanan beceri eğitiminde karşılaşılan sorunların nedenleri ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla ortak olarak 2 açık uçlu soru yer almaktadır.

Anket formlarının uygulanması için Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün, sorumluluğu ilgili okul müdürlerine ait olmak üzere izin verdiğini belirten bir yazı İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır (EK-2).

Alınan bu izin doğrultusunda anket formu yeterli sayıda çoğaltılmıştır. Anketler örneklem grubuna giren Cebeci Kız Meslek Lisesi, Yeni Mahalle Kız Meslek Lisesi, Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, Kalaba Kız Meslek Lisesi, Atatürk Kız Meslek Lisesi ve 100. Yıl Kız Meslek Lisesinde araştırmacı tarafından örnekleme giren 50 koordinatör öğretmene ve 87 öğrenciye uygulanmıştır.

25 Mayıs 1998 tarihinde başlanan anket uygulaması 15 Haziran 1998 tarihinde tamamlanmış, bu süre sonunda cevaplandırılan anketler değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan değerlendirme sonunda tüm uygulanan anketlerin geçerli olduğu saptanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Örnekleme giren koordinatör öğretmen ve öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen verilerin çözümlemesinde, toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra istatistiksel çözümlemeler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Belirtilen paket programdan yararlanılarak verilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri bulunmuş, Aritmetik Ortalamalar ve Standart Sapmalar hesaplanmıştır. Koordinatör öğretmen ve öğrenci görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için *t*-testi uygulanmıştır.

Geliştirilen ankette bulunan ölçekte (sorunların derecesi) 4 ile 1 arasında değerlendirilmiştir. Ankette yer alan sorunların dereceleri 4(Çok), 3(Orta), 2(Az), 1(Hiç) olarak değerlendirilmiştir. Ölçekte yer alan aralıklar eşit olduğundan hareketle, $(3/4)=0.75$ aralık değeri bulunmuş, her bir derece aralığı için bulunan değerler aşağıda sunulmuştur.

<u>Dereceler</u>	<u>X Değerler</u>
Hiç -----	1.00 - 1.75
Az -----	1.76 - 2.50
Orta -----	2.51 - 3.25
Çok -----	3.26 - 4.00

Veriler tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır. Anketlerde (Form I ve II) yer alan sorunların nedenlerine ve önerilen çözüm yollarına ilişkin koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin ayrı ayrı frekansları belirlenerek en yüksek frekanstan en düşüğe doğru sıralanmış ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın genel amacı doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular ile bu bulguların yorumları yer almaktadır.

I - Kişisel Niteliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan koordinatör öğretmenlerin kişisel niteliklerine ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde, koordinatör öğretmenlerin %32'si (4-7) yıl, %22'si (8-11) yıl, %22'si (12-15) yıl, %20'si (16 ve daha fazla), %4'nün ise (0-3) yıldır, öğretmenlik görevini sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin yarısından çoğunun (8-11) ve (16 yıl ve daha fazla) kıdeme sahip olduklarını söylemek mümkün olabilir.

Aynı tabloda koordinatör öğretmenlerin %74'ü 4 yıllık fakülte mezunu iken, % 26'sının 2 yıllık yüksek okul mezunu oldukları görülmektedir. Bu sayısal verilere bakıldığında, koordinatör öğretmenlerin 2/3'e yakın bir çoğunluğunun 4 yıllık fakülte mezunu olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin, %50'si Dekoratif Eşyalar ve Çiçek Öğretmenliği bölümü, %24'ü Dokuma Öğretmenliği bölümü, %14'ü Nakış Öğretmenliği ve %12'si ise El Sanatları Öğretmenliği bölümünden mezunlar oluşturmaktadır.

Tablo 3'te ayrıca öğretmenlerin %74'ü daha önceki yıllarda koordinatör öğretmenlik görevini yaptıklarını belirtirken, %26'sının ise halen bu görevi yürüttükleri anlaşılmaktadır.

Aynı tablodan anlaşıldığına göre; öğretmenlerin koordinatör öğretmenlik görevi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu alıp almadıkları konusunda sorulan soruya, koordinatör öğretmenlerin %52'si hayır cevabını verirken, %24'ü evet cevabını vermişlerdir. Öğretmenlerin %24'ü ise bu soruyu cevaplandırmamıştır.

Koordinatör öğretmenlik görevi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu almadığını belirten koordinatör öğretmenlerin % 18'i işyerindeki eğitimin planlanması konusunda bilgiye ihtiyaç duyarken, %16'sı okul, işyeri ve öğrenci arasındaki koordinasyonun sağlanması, %14'ü işyerinin belirlenmesinde dikkate alınacak ölçütlerin açıklanması, %4'ü ise öğrencilerin değerlendirmesi konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Öğretmenlerin % 48'i ise bu soruya cevap vermemişlerdir.

TABLO 3

Kordinatör Öğretmen ile İlgili Kişisel Nitelikler

	1 (0-3 yıl)	2 (4-7 yıl)	3 (8-11 yıl)	4 (12-15 yıl)	5 (16 + yıl)	Boş
1. Meslekteki kıdem durumu	f 2 % 4.0 n 50	16 32.0	11 22.0	11 22.0	10 20.0	-
2. Öğrenim durumu	(2 Yıllık Y.O.) f 13 % 26.0 n 50	(4 Yıllık Fak) 37 74.0				
3. Mezun olunan bölüm (branş)	(El Sanatları) f 6 % 12.0 n 50	(Dek. Eş.veÇi) 25 50.0	(Dokuma) 12 24.0	(Nakış) 7 14.0		
4. Kordinatör öğretmenlik görevini yürütme durumu	(Halen yürütüyor) f 13 % 26.0 n 50	(Geçmiş yıllarda yürütüldü) 22 74.0				
5. Kordinatör öğretmenlik görevi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu alma durumu	(Evet) f 12 % 24.0 n 38	(Hayır) 26 52.0				(Boş) 12 24.0
6. Öğretmenlerin 5. Maddeye "Hayır"cevabını verenlerin ihtiyaç duyduğu bilgiler	(İşyeri seçme etkisi) f 7 % 14.0 n 26	(İşyeri eğt. plan.) 8 18.0	(Okul-işyeri-öğr-koor. sağ) 8 16.0	(Öğrencinin değ.) 2 4.0		(Boş) 24 48.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel niteliklerine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde araştırmanın örneklemini oluşturan Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinden işletmede beceri eğitimine katılan öğrencilerin %32’si Cebeci Kız Meslek Lisesi, %17’si Atatürk Kız Meslek Lisesi, %15’i 100. Yıl Kız Meslek Lisesi, %13’ü Kalaba Kız Meslek Lisesi, %11’i Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, %10’unun ise Yeni Mahalle Kız Meslek Lisesi öğrencisi oldukları anlaşılmaktadır.

Aynı tabloda, beceri eğitiminin yapıldığı alanlara göre öğrencilerin %47’sinin Trikotaj, %31’nin Deri Teknikleri, %8’inin Gelin Başı, %8’inin Kuru Bitki Tanzimi ve %6’sının Boncuk Çiçek Yapımı alanlarında işletmede beceri eğitimi yaptıkları görülmektedir.

TABLO 4

Öğrenci ile İlgili Kişisel Nitelikler

Seçenekler		1	2	3	4	5	6
Sorular							
1. Okul Adı	Cebeci KML		Kalaba KML	100. Yıl KML	Yıldırım Beyazıt KML	Yeni Mahalle KML	Atatürk KML
	f	28	11	13	11		15
	%	32.2	12.6	14.9	12.6	9	17.2
	n	87				10.3	
2. Beceri Eğitimi Yapılan Alan	Deri Teknikleri		Trikotaj	Gelin Başı	Boncuk Çiçek	Kuru Bitki Tanzimi	
	f	27	41	7	5		
	%	31.0	47.1	8.0	5.7	7	
	n	87				8.0	

II - Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin beceri eğitiminin uygulanmasına ilişkin karşılaştıkları sorunlar; işletmeyi seçme, iletişim, alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi, alanla ilgili makine, araç-gereç kullanımı, çalışma koşulları ve işyerinin fiziksel koşulları gibi başlıklar altında toplanarak, koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{x}$), Standart Sapma (ss) ve t -testi sonuçları tablolar halinde sunularak yorumlanmaktadır.

İşletmeyi Seçme

İşletmeyi seçme konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşleri Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde, işletmeyi seçmede karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak “Öğrencinin işletmede beceri eğitimine başlamadan önce 3308 sayılı yasa ile ilgili yeterli bilgiyi alması” konusunda ne derecede sorun ile karşılaştığı sorusuna, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenlerin Orta (2.54), öğrencilerin ise Az (2.21) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı t -testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.35) anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin ortalamasının Az derecesine daha yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumda öğrencilerin işletmede beceri eğitimi ile ilgili yeterli yasal bilgiyi almada önemli bir sorunla karşılaşmadıkları söylenebilir.

İşletmeyi seçmede karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak ikinci sırada yer alan **“Öğrencilerin işletmede yapacağı beceri eğitiminin uygulaması ile ilgili gerekli bilgiyi alması”** konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin sorulara verilen cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; koordinatör öğretmenler tarafından **Orta** (2.78) cevabı verilirken öğrenciler tarafından **Az** (2.42) cevabının verildiği görülmektedir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.93) anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin ortalamalarının **Orta** derecesine daha yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Üçüncü sırada yer alan **“Öğrencinin çalışacağı işletmeyi seçmesi”** konusunda ne derecede sorunla karşılaşıldığı sorusuna koordinatör öğretmenler ve öğrencilerin **Az** (2.10 - 2.10) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.14) anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Bu sonuca göre koordinatör öğretmen ve öğrencilerin beceri eğitiminin yapılacağı işletmeyi seçmede hemfikir oldukları görülmektedir. Dolayısıyla bu durum öğrencilere işletmeyi seçme fırsatı verildiğinde her hangi bir sorunla karşılaşılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5’te dördüncü sırada yer alan **“Öğrencinin çalışacağı işletmeyi okul yönetiminin seçmesi”** ile ilgili olarak sorulara koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.90 - 3.08) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.05) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu sonuca dayalı olarak her iki grubunda, işletmeyi okul yönetimi seçtiğinde yaşanan sorunların derecesi konusunda aynı fikirde oldukları söylenebilir. Ancak bu sonuç işletmeyi okul yönetimi seçtiğinde öğrencilerin, işletmeyi kendileri seçmelerine göre daha çok sorunla karşılaştıklarını düşündürmektedir.

İşletmeyi seçmede karşılaşılan sorunlara ilişkin Tablo’da **“Öğrencinin çalışacağı işletmeyi koordinatör öğretmenin seçmesi”** konusunda sorulara

öğretmenlerin **Orta** (3.10), öğrencilerin ise **Az** (2.28) cevabını verdikleri görülmektedir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.04) anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır. Bu duruma göre; koordinatör öğretmenlerinde işletmeyi seçmede öğrencilere fırsat tanınmasını onayladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Aynı tablonun altıncı sırasında yer alan **“Seçilen işyerine koordinatör öğretmenle birlikte gidip işe başlanması”** konusunda sorulan soruya koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.02 - 2.57) derecede cevap vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.78) anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Koordinatör öğretmen ve öğrencilerin ilgili soruya **Orta** derecesinde cevap vermeleri bu konuda sorun yaşandığını göstermektedir. Sorunun koordinatör öğretmenin izlemek zorunda olduğu fazla sayıda öğrenci olmasından ve her öğrenciye yeterli zaman ayrılması ve işe başlarken birlikte olmayı zorlaştıran bir durumun ortaya çıkmasından kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Mesleki eğitim kurumlarının topluma etkili hizmet götürebilmeleri için çevre ile düzenli ilişkiler kurmaları gerekmektedir. Okulların çevreye açılmalarını zorunlu duruma getiren pek çok neden vardır. Bu nedenlerin başında meslek alanlarında kaliteli eleman yetiştirme, gençlere üretim koşullarının gerektirdiği davranışları kazandırma ve iş bulmayı kolaylaştırma vardır. Öğrencilerin özellikle gerçek üretim koşullarında yani sanayide uygulama yapmaları onların iş deneyimi ve iş disiplini kazanmalarına yardımcı olur (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1980:195).

Okul sanayi ilişkileri kapsamında öğrencilerin sanayide, amaca uygun eğitim yapabilmeleri için öncelikle uygulama yapacakları işyerini seçerken kullanılacak ölçütlerin işbirliğine dayalı olarak geliştirilmesi gerekir. Sonra üzerinde önemle durulması gereken konu sorumlulukların belirlenmesidir. Uygulamada taraf olan işveren, öğrenci, veli ve okulun sorumlulukları saptanmalıdır (Doğan, Ulusoy, Hacıoğlu, 1997: 71). Uygulamanın istenilen nitelikte yürütülebilmesi için bu sorumluluklarla ilgili taraflara ayrıntılı biçimde bilgi verilmesi ve taraflarca bu

sorumlulukların yerine getirilmesinde, gerekli olanakların sağlanması öğrencinin eğitim süreci içerisinde karşılaşacağı sorunları azaltan olumlu bir etki yaptığı düşünülmelidir. Bu nedenle koordinatör öğretmenlere verilen öğrenci sayılarının küçük tutulması yarar sağlayacaktır.

TABLO 5

**İŞLETMEYİ SEÇME KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN
KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) SS (Standart Sapma) ve t-TESTİ SONUÇLARI**

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. Öğrencilerin işletme de beceri eğitimine başlamadan önce 3308 sayılı yasa ile ilgili yeterli bilgiyi alması	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	2.54 2.21	.90 .99	135	.86	.35
2. Öğrencilerin işletmede yapacağı beceri eğitiminin uygulaması ile ilgili gerekli bilgiyi alması	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	2.78 2.32	.88 .86	135	.00	.93
3. Öğrencinin çalışacağı işletmeyi seçmesi	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	2.10 2.10	.95 1.02	135	2.17	.14
4. Öğrencinin çalışacağı işletmeyi okul idaresinin seçmesi	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	2.90 3.08	1.01 .78	135	3.79	.05
5. Öğrencinin çalışacağı işletmeyi koordinatör öğretmenin seçmesi	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	3.10 2.28	.76 .88	135	4.26	.04
6. Seçilen işyerine koordinatör öğretmenle birlikte gidip işe başlaması	Koordinatör Öğretmen Öğrenci	50 87	3.02 2.57	1.02 .92	135	.07	.78

p>.05

İletişim

İletişim konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşleri Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6’da ilk sırada yer alan “**Öğrencinin işyeri yöneticisine sorunlarını götürebilmesi**” ile ilgili sorulan soruya, koordinatör öğretmenler **Orta** (2.58) cevabını verirken, öğrenciler **Orta** (2.65) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir. Bu sonuca göre; öğrencilerin koordinatör öğretmen görüşlerine göre, sorunlarını işletme yöneticisine götüremedikleri bu konuda iletişim sorunu yaşadıkları kanısına varılabilir.

İkinci sırada yer alan “**Öğrencilerin işyeri yöneticisinden gerekli yardımı alması**” konusuna ilişkin olarak sorulan soruya grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.94 - 2.86) cevabını verdikleri görülmektedir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu saptanmıştır. Her iki grubunda aynı cevabı vermesi; öğrencilerin her zaman işyeri yöneticisinden gerekli yardımı alamadığı, bu konuda çok fazla sorunun olduğu kanısını doğrulamaktadır.

Koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **İletişim** konusunda karşılaştıkları sorunları içeren Tablo 6’da yer alan “**Öğrencinin usta öğreticiye sorunlarını götürebilmesi**” konusunda koordinatör öğretmen ve öğrencilerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre **Orta** (2.88 - 3.01) derecede sorunla karşılaşıldığını belirtilmektedirler. Her iki grubunda görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, gruplar arasında .05 düzeyinde (.47) anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu sonuca göre; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin aynı görüşü paylaştıkları, sorunlarını usta öğreticiye gerekli düzeyde götüremedikleri, bu konuda sorunların olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6’da “**Öğrencinin usta öğreticiden gerekli yardımı alması**” ile ilgili sorulan soruya araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.10 - 3.12) görüşünü ifade etmişlerdir. Her iki grubunda görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, .05 düzeyinde (.60) anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Koordinatör öğretmen ve öğrencilerin ilgili konuda görüş birliği içinde oldukları usta öğreticiden alınması gereken yardımın yeterli düzeyde alınmadığı görülmektedir.

Kulakoğlu tarafından yapılan araştırma bulguları bu sonucu desteklemektedir. Bu araştırma, işyeri personelinin beceri eğitimi sırasında öğrencilere yardımcı olunmadığını göstermektedir (Kulakoğlu, 1991: 90).

Tablo 6’nın beşinci sırasında yer alan “**Öğrencinin diğer personelle iyi iletişim kurması**” konusunda sorulan soruya koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.04 - 3.25) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.53) anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre; her iki grupta ilgili soruyu **Orta** derecede cevaplandırarak sorunların varlığı konusunda hemfikir olduklarını ifade etmektedirler.

Kunt tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin beceri eğitimi süresinde işyeri personeli ile uyumlarında güçlük çektikleri belirlenmiştir (Kunt, 1992: 140). Bu sonuç araştırma bulgularını desteklemektedir.

Altıncı sırada yer alan “**Öğrencinin koordinatör öğretmene sorunlarını götürülebilmesi**” konusunda sorulan soruya koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Çok** (3.46 - 2.77) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.21) anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır. Her iki grubunda ilgili soruyu **Çok** derecesinde değerlendirerek aynı görüşü paylaşmaları, öğrencilerin iletişim kurmada zaman sorunu yaşamalarından veya öğrencilerin her zaman aynı sıklıkla sorunlarını götürememelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 6’da yedinci sırada bulunan “**Öğrencinin koordinatör öğretmenden gerekli yardımı alması**” ile ilgili olarak sorulan soruya cevap veren grupların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.64) öğrenciler ise **Çok** (3.40) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.01) anlamlı bir fark vardır. Bu durum; öğrencilerin, öğretmenlere göre koordinatör öğretmenlerinden yardım alma konusunda daha olumsuz düşüncelerinden kaynaklanıyor olabilir. Sonuç olarak bu konuda gerekli ve yerli rehberliğin yapılmadığı söylenebilir.

Koordinatör öğretmenlerin beceri eğitimine katılan öğrencilerin problemleri ile yeterli düzeyde ilgilenmedikleri Kunt’un araştırmasında belirlenen sonuçlar arasındadır (Kunt, 1992: 91).

Koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **İletişim** konusunda karşılaştıkları sorunları içeren “**Öğrencinin işyerindeki yönetici ve usta öğreticiden uyarı ya da eleştiri alması**” konusunda sorulan soruya grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.56) cevabını verirken, öğrencilerin **Az** (2.05) cevabını verdikleri görülmektedir. Her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.10) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu durum koordinatör öğretmenlerin ortalamalarının **Az** derecesine daha yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilerin işyeri ortamında ilgililerden yeterli ve olumlu yönde uyarı veya eleştiri aldıkları anlaşılmaktadır.

İşletmelerde beceri eğitimi, düzenli ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesinde yararlanılan önemli bir yaklaşımdır. Sistemli olarak yapıldığı durumlarda beceri eğitimi bir taraftan öğrenciye çalışma ortamını yakından izleme ve gerçek iş deneyimi kazandırma fırsatı verirken, diğer taraftan okul ve sanayiye bağlı olan kişilerin karşılıklı olarak sorunlarını anlama ve bunların çözümlenmesinde ortak davranışların geliştirilmesine imkan verir (Doğan, Alkan, Sezgin, 1980: 193). Beceri eğitiminin verimli olabilmesi, iş yerinde yapılan işin, okulun eğitim amaçlarına uygun bulunmasını, düzenli bir çalışma programının geliştirilmesini, öğrenciye yardımcı

olabilecek nitelikte teknik personelin mevcut bulunmasını, etkin ve sürekli bir denetim yapılmasını, uyumlu bir çalışma ortamının bulunmasını gerektirir.

TABLO 6

İLETİŞİM KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN

KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) SS (Standart Sapma) ve t-TESTİ SONUÇLARI

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. Öğrencinin işyeri yöneticisine sorunlarını götürebilmesi	Koordinatör Öğret.	50	2.58	.75	135	10.43	.00
	Öğrenci	87	2.65	1.03			
2. Öğrencinin işyeri yöneticisinden gerekli yardımı alması	Koordinatör Öğret.	50	2.94	.71	135	14.24	.00
	Öğrenci	87	2.86	.91			
3. Öğrencinin usta öğreticiye sorunlarını götürebilmesi	Koordinatör Öğret.	50	2.88	.79	135	.51	.47
	Öğrenci	87	3.01	.92			
4. Öğrencinin usta öğreticiden gerekli yardımı alması	Koordinatör Öğret.	50	3.10	.73	135	8.89	.60
	Öğrenci	87	3.12	.95			
5. Öğrencinin diğer personelle iyi iletişim kurması	Koordinatör Öğret.	50	3.04	.83	135	.38	.53
	Öğrenci	87	3.25	.82			
6. Öğrencinin koordinatör öğretmene sorunlarını götürebilmesi	Koordinatör Öğret.	50	3.46	.70	135	1.58	.21
	Öğrenci	87	2.77	.87			
7. Öğrencinin koordinatör öğretmenden gerekli yardımı alması	Koordinatör Öğret.	50	2.64	.70	135	6.67	.01
	Öğrenci	87	3.40	.96			
8. Öğrencinin işyerindeki yönetici ve usta öğreticiden uyarı ya da eleştirisi alması	Koordinatör Öğret.	50	2.56	.81	135	2.69	.10
	Öğrenci	87	2.05	1.06			

p>.05

Alanla İlgili Becerilerin Pekiştirilmesi

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşler hakkında Tablo 7’de verilmektedir. Buna göre Tablo 7 incelendiğinde **“Öğrencinin okulda öğrenilen teorik bilgileri işyerinde pekiştirilmesi”** konusunda araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.90) görüşünü belirtirken, öğrenciler **Az** (2.47) görüşünü bildirmişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu saptanmıştır. Bu durum; öğrencilerin teorik bilgileri pekiştirme konusunda kendilerini, koordinatör öğretmen görüşlerine oranla daha yeterli düzeyde beceri uygulaması yaptıklarını düşüncelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 7’de yer alan **“Öğrencinin eksik bilgilerini işyerinde tamamlama imkanı bulması”** konusunda araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları; koordinatör öğretmen ve öğrenciler tarafından **Orta** (2.88 - 2.52) olarak belirlenmiştir. Gruplar arasında anlamlı fark bulunup bulunmadığı test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Farkın, öğrencilerin aritmetik ortalamalarının **Az** derecesine yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sonuç, koordinatör öğretmenlerin, eksik bilgilerin işletmede yeterince tamamlanmadığını düşüncelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Kulakoğlu tarafından yapılan araştırma bulguları da bu sonucu desteklemektedir. Bu araştırma, usta öğreticilerin, öğrencilerin bilgi ve becerileri kazanmalarına yeterince yardımcı olmadıklarını göstermektedir (Kulakoğlu, 1991: 85).

Aynı tabloda üçüncü sırada verilen **“Öğrencinin işyerinde alanı ile ilgili daha pratik bilgileri öğrenebilmesi”** ile ilgili olarak sorulan soruya her iki grubunda verdiği cevabın aritmetik ortalamasına göre, koordinatör öğretmenler ve öğrenciler **Az**

(3.20 - 3.21) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.95) anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre; her iki grubunda ilgili konuda hem fikir olması, öğrencilerin işyerinde pratik bilgileri öğrenebildikleri kanısını doğrulamaktadır.

Kunt tarafından yapılan araştırma bulguları da bu sonucu desteklemektedir. Araştırmada öğrencilerin meslekleri ile ilgili pratik bilgileri geliştirebildikleri belirlenmiştir (Kunt, 1992: 141).

Dördüncü sırada yer alan “**Öğrencinin alandaki yenilikleri daha çabuk öğrenebilmesi**” ile ilgili olarak sorulan soruya, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.16 - 3.05) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir farkın bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.11) anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmaktadır. Her iki grubunda ilgili soruya **Orta** derece cevabını vermeleri aynı görüşü paylaştıklarını, alandaki yenilikleri izleme konusunda sorunların varlığını ifade etmektedir. Küçük işletmelerdeki teknolojik ortamlar yeni teknolojiyi yeterince yansıtmamaktadır. Öğrencilerin çoğunluğunun bu tip işletmelerde beceri eğitimi yapmak durumunda olmaları bu sonucu ortaya çıkaran önemli bir etken olarak düşünülebilir.

Aynı tabloda yer alan “**Öğrencinin işletmede üretime katılması**” konusunda araştırmaya katılan her iki grubun verdiği cevabın aritmetik ortalamasına göre; hem koordinatör öğretmenler hem de öğrenciler **Orta** (2.76 - 3.14) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.63) anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Koordinatör öğretmen ile öğrenci görüşlerinin aynı olması öğrencilerin işletmede istenilen düzeyde üretime katılma fırsatı bulamadıklarını, öğrencilerin üretimde kullanılan malzemeyi bozabileceği düşüncesiyle üretime katılmalarına izin verilmediği düşündürmektedir.

Dinç tarafından yapılan araştırma bulguları arasında; işletmelerin öğrencileri ucuz işgücü olarak görmeleri ve onları başka işlerde çalıştırmaları gibi konular yer almaktadır. Bu durumda araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo 7’de **Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi** konusunda karşılaşılan sorunlarla ilgili olarak sorulan **“Öğrencinin işyerinde yeterince sorumluluk alması”** sorusuna verilen cevapların aritmetik ortalamaları, koordinatör öğretmen ve öğrenciler tarafından **Orta** (2.68 - 3.14) olarak cevaplandırılmıştır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.37) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu sonuca göre; her iki grubunda ilgili soruyu değerlendirmede görüş birliği içinde oldukları, işyerinde öğrenciye yeterince sorumluluk verilmediği söylenebilir.

Tablo 7’nin son maddesini oluşturan **“Öğrencinin usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması”** ile ilgili olarak sorulan soruya araştırmaya katılan grupların verdikleri cevabın aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (3.10) cevabını verirken, öğrenciler ise **Çok** (3.37) cevabını vermektedirler. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.38) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmaktadır. Aradaki farkın koordinatör öğretmenlerin cevabının **Çok** derecesine yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sonuç, öğretim ortamının usta öğretici tarafından istenilen nitelikte düzenlenmediği, işyerlerinin program ve yeni teknolojilere uygunluk açısından yeterli olmamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu’nun belirttiği gibi, işletmelerde araç gereç ortamlar genellikle okulun sahip olduğundan daha yeni teknolojileri yansıtmaktadır. Eğitim programı uygulanırken öğrencilerin işletmelerdeki araç gereçleri tanımaları, çalışmalarını izlemeleri ve bunları bizzat kullanarak üretime katılmaları beklenir. Bu beklenti işletmelerin olanaklarına ve yöneticilerin işbirliğine dayalı eğitim sürecine karşı olan olumlu veya olumsuz tutumlarına göre değişik düzeyde gerçekleşmektedir (Doğan, Ulusoy, Hacıoğlu, 1997: 112).

İşletme eğitiminin öğrencilerin iş ortamını tanımaları, sorumluluk duygularını geliştirmeleri açısından önemli olduğu ancak, bu konuda işletmelerin de aynı önemi göstermeleri ve gerekli eğitim ortamını sağlamaları gerekmektedir.

TABLO 7

**ALANLA İLGİLİ BECERİLERİN PEKİŞTİRİLMESİ KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN
KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) SS (Standart Sapma) ve t-TESTİ SONUÇLARI**

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. Öğrencinin okulda öğrendiği teorik bilgileri işyerinde pekiştirmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.90 2.47	.83 1.04	135	8.03	.00
2. Öğrencinin eksik bilgilerini işyerinde tamamlama imkanı bulması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.88 2.52	.71 1.04	135	21.54	.00
3. Öğrencinin işyerinde alanla ilgili daha pratik bilgileri öğrenebilmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.20 3.21	.88 .90	135	.00	.95
4. Öğrencinin alanındaki yenilikleri daha çabuk öğrenebilmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.16 3.05	.81 1.01	135	2.46	.11
5. Öğrencinin işyerinde üretime katılabilmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.76 3.14	.96 .90	135	.22	.63
6. Öğrencinin işyerinde yeterince sorumluluk alması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.68 3.14	.79 .92	135	.79	.37
7. Öğrencinin usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.10 3.37	.92 4.48	135	.75	.38

p>.05

Alanla İlgili Makine, Araç ve Gereç Kullanımı

Tablo 8’de koordinatör öğretmen ve öğrencilerin, alanla ilgili makine, araç ve gereç kullanımı konusunda karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri bulunmaktadır.

Bu tabloya göre; “**Öğrencilerin işyerinde çalışabileceği yeterli sayıda makine, araç ve gereç imkanına sahip olması**” ile ilgili olarak sorulan soruya grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.96) cevabını verirken, öğrenciler **Çok** (3.29) cevabını vermektedirler. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.60) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Aradaki farkın koordinatör öğretmenlerin ortalamalarının **Çok** derecesine yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumun öğrencilerin işyerindeki makine, araç ve gereçlere zarar verebileceği kaygısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kulakoğlu tarafından yapılan araştırmada, öğrenciler usta öğreticilerin tezgahların bozulabileceği düşüncesiyle kullanımına izin vermediklerini ifade etmişlerdir (Kulakoğlu, 1991: 85).

Tablo 8’de yer alan “**Öğrencilerin işyerinde çalıştığı makine, araç ve gereçlerin oldukça yeni modeller olması**” konusunda sorulan soruya koordinatör öğretmenler ve öğrenciler **Orta** (2.68 - 3.06) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.23) anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Her iki grubunda ilgili soruyu değerlendirme konusunda hem fikir oldukları, işyerlerindeki makine, araç ve gereçlerin istenilen nitelikte yeni modeller olmadıkları söylenebilir.

Ulusoy tarafından yapılan araştırma bulguları da bu sonucu doğrulamaktadır. Bu araştırmada makine, araç ve gereçlerin bazı işyerlerinde eski ve okul araç gereçlerinden daha sınırlı sayıda olduğu belirtilmektedir (Ulusoy, 1994: 81).

Dinç tarafından yapılan araştırmada da, öğrencilerin çok azının beceri eğitimi uygulaması sırasında büyük işletmelere gidebildikleri, büyük işletmelerin sınırlı sayıda olması ya da beceri eğitimine yeterli derecede katılmamaları nedeniyle, işletmelerdeki uygulamalı beceri eğitiminin daha çok küçük işletmelerde yapıldığı açıklanmaktadır. Teknolojik olarak daha az imkana sahip olan veya sınırlı sayıda işlem yapabilen küçük ölçekli işletmeler ise eğitimi, programlarında bulunan çoğu konuyu kapsayamadan gerçekleştirdiği belirlenmiştir (Dinç, 1995: 114).

Tablo 8'in son sırasında bulunan **"Öğrencilerin işyerindeki makine ve araç gereçleri etkili ve verimli olarak kullanabilmesi"** sorusuna, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, koordinatör öğretmenlerin **Az** (2.46), öğrencilerin ise **Orta** (3.12) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.31) anlamlı bir fark yoktur. Farkın koordinatör öğretmenlerin ortalamalarının **Orta** derecesine yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sonuca göre, işyerlerinde öğrencilerin çalışabileceği yeterli sayıda makine, araç ve gerecin bulunmadığı veya zarar verileceği kaygısıyla kullanılmasına izin verilmediği düşünülmektedir.

Öğrencilere mesleki becerilerin nitelikli usta öğreticiler gözetiminde kazandırılması ve üretime katılma olanağının sağlanması, onların kısa sürede iş kurallarını benimseyip iş koşullarına uygun olarak daha fazla üretim gerçekleştirmelerine imkan verecektir (Doğan, Ulusoy, Hacıoğlu, 1997: 114).

İşyerlerinde öğrencilere sorumluluk vererek onların iş ortamını benimseyip, usta öğretici denetiminde makine, araç gereç kullanmalarına izin vermek, üretime katılmalarını sağlamak hem öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirmesi hem de kendine olan güveninin artmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla öğrenci aldığı eğitimde daha başarılı olmak ve ilerlemek isteyecektir. Bu nedenle öğrencinin üretime katılması oldukça önemlidir.

TABLO 8

**ALANLA İLGİLİ MAKİNA-ARAÇ-GEREÇ KULLANIMI KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN
KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) SS (Standart Sapma) ve t-TESTİ SONUÇLARI**

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. Öğrencinin işyerinde çalışabileceği yeterli makine ve araç-gereç imkanına sahip olması	Koordinatör Öğret.	50	2.96	.90	135	.26	.60
	Öğrenci	87	3.29	.79			
2. Öğrencinin işyerinde çalıştığı makine ve araç gereçler oldukça yeni modeller.	Koordinatör Öğret.	50	2.68	.97	135	1.44	.23
	Öğrenci	87	3.06	.91			
3. Öğrencinin işyerindeki makine ve araç-gereçleri etkili ve verimli olarak kullanabilmesi	Koordinatör Öğret.	50	2.46	.88	135	1.02	.31
	Öğrenci	87	3.12	.84			

p>.05

Çalışma Koşulları

Koordinatör öğretmen ve öğrencilerin Çalışma Koşullarına ilişkin görüşlerine Tablo 9’da yer verilmektedir.

Tablo 9’daki veriler incelendiğinde, Çalışma Koşulları konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak **“İşyerine kolay ulaşma imkanına sahip olması”** konusunda sorulan soruya, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.08 - 3.22) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.55) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Her iki grubunda ilgili soruyu **Orta** derecede değerlendirdiği ancak, farkın öğrencilerin cevabının **Çok** derecesine yakın olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sonuçtan, işyerlerine ulaşımında çok fazla sorun olduğu anlaşılmaktadır.

Kulakoğlu tarafından yapılan araştırmada, farklı semtlerde bulunan işyerlerine geliş ve gidişlerin hem zaman hem de maddi açıdan sorun yarattığı belirlenmiştir. Bu sonuç araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo 9’da yer alan **“İşyerinin bulunduğu çevrede öğrencilerin rahatlıkla hareket edebilmesi”** ile ilgili sorulan soruya grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (3.04 - 2.53) cevabını vermişlerdir. Bu cevaba göre, öğrencilerin işyerinin bulunduğu çevrede rahatlıkla hareket edebildikleri yargısına varılabilir. Gruplar arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuca göre, işyeri çevresinde öğrencilerin yeterince rahat edemedikleri bu konuda rahatsızlık yaşadıkları sonucuna varılabilir.

Aynı tabloda üçüncü sırada bulunan “**Öğrencilerin işyerine giriş-çıkış saatleri ve günlük çalışma süresine uyum sağlaması**” konusunda sorulan soruya, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarında; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (2.64 - 3.25) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.74) anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. İşyerine giriş-çıkış saatleri ve günlük çalışma süresine uyum konusunda öğrencilerin kısmen sorunlarının varlığı anlaşılmaktadır.

Kunt tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin günlük çalışma sürelerine ilişkin, sekiz saatten fazla ve tatil günlerinde de çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu durum araştırma bulgularını desteklemektedir (Kunt, 1992: 140).

Tablo 9’un dördüncü sırasında yer alan “**Giysi konusunda oldukça rahat seçim yapması**” ile ilgili olarak sorulan soruya verilen cevabın aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenler **Çok** (3.56) cevabını verirken, öğrenciler **Orta** (3.16) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre, öğrencilerin genç kız olması nedeniyle, giysilerini belirlemede işyerlerinde erkek işçilerin fazla sayıda olmasından dolayı öğrenciler koordinatör öğretmen görüşlerine oranla yeterince rahat olmadıkları söylenebilir. Bu konuda koordinatör öğretmenlerin daha fazla rehber olmaları yarar sağlayacaktır.

Tablo 9’un son sırasında ise “**Öğrencilerin işyerinde öğle yemeği imkanına sahip olması**” konusunda soru yer almaktadır. Araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.76), öğrenciler ise **Çok** (3.29) şeklinde cevap vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.98) anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır. Aradaki farkın öğrencilerin ortalamalarının Orta derecesine daha yakın olmasından

kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilerin işyerinde öğle yemeği konusunda oldukça sorunla karşılaştıkları söylenebilir

Kulakoğlu'nun araştırması bu sonucu destekleyen araştırmalardan birisidir. Araştırmada, öğrencilerin beceri eğitimini sürdürdükleri kurumun yemekhanesinde yemek yemelerini sağlamış ancak, aldıkları ücretin düşük olması ve bu ücretten yemek maliyetinin kesilmesi, onların yetersiz bütçelerine yük getirdiğini belirlemiştir.

TABLO 9

**ÇALIŞMA KOŞULLARI KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN
KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) ve t-TESTİ SONUÇLARI**

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. Öğrencinin işyerine kolay ulaşma imkanına sahip olunması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.08 3.22	.83 .84	135	.35	.55
2. Öğrencinin işyerinin bulunduğu çevrede rahatlıkla hareket edebilmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.04 2.63	.80 1.11	135	17.17	.00
3. Öğrencinin işyerine giriş-çıkış saatleri ve günlük çalışma süresine uyulması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.64 3.25	.87 .91	135	.10	.74
4. Öğrencinin giyim konusunda oldukça rahat olunması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.56 3.16	.57 1.13	135	31.87	.00
5. Öğrencilerin işyerinde öğle yemeği imkanına sahip olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.76 3.26	1.00 1.03	135	.00	.98

p>.05

İşyerinin Fiziksel Koşulları

Tablo 10 işyerinin fiziksel koşulları konusunda koordinatör öğretmen ve öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin verileri içermektedir.

Tablo 10'nun ilk maddesi incelendiğinde; **İşyerinde temizlik ve bakıma yeterince önem verilmesi** konusunda sorulan soruya, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.94 - 2.98) dır. Bu konuda grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.03) anlamlı bir fark bulunduğu saptanmaktadır. Bu verilere bakılarak işyerlerinde temizlik ve bakıma yeterince önem verilmediğini söylemek mümkün olabilir.

Aynı tabloda ikinci sırada yer alan **“İşyeri aydınlatmasının oldukça yeterli olması”** konusunda sorulan soruya araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmenlerin **Orta** (3.10), öğrencilerin ise **Çok** (3.33) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.07) anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, işyeri aydınlatmalarının yeterli olmadığı bu konuda sorunların çok fazla olduğu söylenebilir.

Üçüncü sırada yer alan **“İşyeri havalandırmasının oldukça yeterli olması”** ile ilgili olarak sorulan soruya grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalaması; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.58 - 2.87) olarak belirtilmektedir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.01) anlamlı bir fark bulunduğu görülmektedir. Buna göre; her iki grubunda havalandırma konusunda hem fikir olduklarını ancak havalandırmanın istenilen nitelikte olmadığını söylemek mümkündür.

Dördüncü sıradaki **“İşyeri ısıtmasının oldukça yeterli olması”** konusunda araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre;

koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (2.58 - 2.65) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.60) anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Her iki grubunda ısıtma konusunda verdikleri cevaba göre, istenilen nitelikte ısıtmanın olmadığı sonucuna varılabilir.

Tablo 10'nun beşinci sırasında yer alan **"İş kazalarına karşı gerekli güvenlik önlemlerine dikkat edilmesi"** konusundaki ilgili soruya koordinatör öğretmen ve öğrencilerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmenler **Orta** (2.88) cevabını verirken, öğrencilerin **Az** (2.47) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.03) anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu durum; koordinatör öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin daha olumsuz olduğunu gösterirken, öğrencilerin bu konuda koordinatör öğretmenlere göre, yeterli düzeyde dikkat edildiği görüşünde olduklarını göstermektedir. Bu sonuca göre, güvenlik önlemlerinin önemi konusunda öğrencilerin yeterince bilinçli olmadığı düşünülebilir.

Ulusoy tarafından yapılan çalışmada, zararlı maddelerle ilgili yeterince önlem alınmadığı, havasız, gürültülü, tozlu ve sağlıksız koşullara sahip bir ortam olduğu ve zaman zaman alet ve makinelerde elektrik kaçağı olduğu belirlenmiştir (Ulusoy, 1994: 79).

Aynı tabloda altıncı sırada bulunan **"İşyeri çalışanlarının sağlığı için yeteri kadar önlemin alınması"** ile ilgili sorulan soruya araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrenciler **Orta** (2.98 - 2.56) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir farkın bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu cevaptan işyerinin sağlık konusunda beklenen düzeyde önlem almadığı kanısına ulaşılabilir.

İşbirliği sayesinde iş hayatında aksayan bir çok yön eğitim yoluyla düzeltilebilirken, eğitim süreci içinde bulunan mesleki teknik öğretim öğrencileri, gerçek iş kollarında ve etkileşim ortamında mesleğe hazırlanma olanağı bulur. 3308 sayılı yasanın ön gördüğü düzenleme ile işletmeler mesleki teknik öğretim öğrencilerinin beceri eğitiminden sorumludurlar. Bu sorumluluk onlara, işletmede üretimin yanında eğitim ortamı sağlama yükümlülüğü getirmiştir. İşletmenin fiziki kapasitesini oluşturan bina ve tesisler, iş kolunun özelliklerine göre kurulmuştur. Bina ve tesislerde bulunan alt yapı, çalışanların özellikle meslek eğitimi gören öğrencilerin sağlığını tehdit edecek özelliklerden arındırılmalıdır. Öğrenciler eğitimleri süresince kendilerine sunulan fiziksel eğitim ortamlarından yararlanırlar (Doğan, Ulusoy, Hacıoğlu, 1997: 113).

Tablo 10'nun yedinci sırasında “**Ücretin düzenli ödenmesi**” ile ilgili soru bulunmaktadır. Bu soruya cevap veren grupların aritmetik ortalamalarına göre; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.60 - 2.73) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.21) anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu durum ödenen ücretler konusunda sorunların varlığını göstermektedir. Ücretlerin ya zamanında ödenmediği ya da almaları gereken miktarın altında aldıklarını düşündürmektedir.

Ulusoy tarafında yapılan çalışmada, işyerlerinin tümünün ücret ödeme konusunda gereken titizliği göstermediği, elde edilen bulgular arasındadır (Ulusoy, 1994: 77).

Sekizinci sırasında bulunan “**Alınan ücretin yeterli bulunması**” konusunda sorulan soruya verilen cevabın aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin **Orta** (2.48 - 3.22) cevabını verdikleri görülmektedir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.54) anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmaktadır. Verilen cevap doğrultusunda, alınan ücretin yetersiz olduğu düşünülebilir.

Tablo 10'nun dokuzuncu sırasında bulunan “İşyeri ortamından oldukça memnun olunması” ile ilgili sorulan soruya araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasına göre; koordinatör öğretmen ve öğrencilerin Orta (2.82 - 2.64) cevabını verdikleri anlaşılmaktadır. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu gözlenmektedir. Bu durumda öğrencilerin çalıştıkları işyerlerinden yeterince memnun olamadıkları söylenebilir.

Tablo 10'nun son sırasında yer alan “Bu işyerinde çalışmayı düşünmesi” konusunda sorulan soruya, araştırmaya katılan grupların verdikleri cevapların aritmetik ortalamasını göre; koordinatör öğretmenler Orta (2.76) cevabını verirken, öğrencilerin Orta (2.52) cevabını vermişlerdir. Grupların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı *t*-testi ile test edildiğinde, grupların görüşleri arasında .05 düzeyinde (.00) anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, aynı işyerinde çalışma isteğine karşı koordinatör öğretmen ve öğrencilerin bu konuya olumsuz baktıkları görüşünü düşündürmektedir.

TABLO 10

İŞYERİNİN FİZİKSEL KOŞULLARI KONUSUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN

KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİLERİN X (Aritmetik Ortalama) SS (Standart Sapma) ve t-TESTİ SONUÇLARI

SEÇENEKLER	GRUPLAR	N	X	SS	Sd	t	p
1. İşyerinin yeterli temizlik ve bakım koşullarına sahip olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.94 2.98	.81 1.01	135	4.37	.63
2. İşyerinin yeterli aydınlatmaya sahip olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	3.10 3.33	.76 .84	135	3.17	.07
3. İşyerinin yeterli havalandırmaya sahip olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.58 2.87	.78 1.06	135	6.07	.01
4. İşyeri ısıtmasının yeterli olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.58 2.65	.90 .95	135	.27	.60
5. İş yerinde iş kazalarına karşı gerekli güvenlik tedbirlerine sahip olması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.88 2.47	.87 .95	135	4.60	.03
6. İşyerinde çalışanların sağlığı ile ilgili yeteri kadar önlem alınması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.98 2.56	.76 1.02	135	14.24	.00
7. Ücretin düzenli olarak alınması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.60 2.73	.96 1.10	135	1.54	.21
8. Alınan ücretin yeterli bulunması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.18 2.22	.91 1.09	135	4.27	.54
9. İşyeri ortamından oldukça memnun olunması	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.82 2.54	.72 1.12	135	26.20	.00
10. Bu işyerinde çalışmayı düşünmesi	Koordinatör Öğret. Öğrenci	50 87	2.76 2.32	.89 1.12	135	10.55	.00

p>.05

III- Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunların Nedenleri ve Çözüm Yollarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin beceri eğitimi uygulaması ile ilgili karşılaştıkları sorunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla anket formlarında yer alan açık uçlu sorulara verilen cevaplara göre, koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşleri tablo 10'da (nedenler) ve tablo 12'de (çözüm yolları) en çok tekrar edenden başlamak üzere verilmiştir. Her maddenin karşısında tekrar sayıları görülmektedir.

Sorunların Nedenlerine İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

İşletmeyi seçme konusunda, koordinatör öğretmenler, her bir program alanına hitap eden işyerinin olmaması (48), öğrencilerin görüşleri alınmadan işletmeye yerleştirilmesi (21) gibi konuları sorunların nedeni olarak gösterirken; öğrencilere göre, işyerinin ve yapılacak uygulamanın tanıtılmaması, gerekli rehberliğin yapılmaması (22) vb. konular beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlara neden olarak gösterilmektedir.

İletişim konusunda, Koordinatör öğretmen görüşüne göre, alanda yetersiz öğrencilerin işletmeye gönderilmesi (31), öğrencilerin işyeri çalışanları ile olumlu iletişim kuramaması (28) vb. konular özellikle vurgulanırken, öğrencilerin görüşlerine göre, çalışma ortamına uyum sağlanamaması (13) sorunların nedenini oluşturmaktadır.

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda koordinatör öğretmenler öğrencilerin üretim dışı çalışmasının (27) sorunların nedenini oluşturulduğu ifade ederken, öğrencilere göre, işyeri yöneticilerinin üretimin aksayacağı kaygısı taşımaları (32) işyerlerinde sorunlara neden olmaktadır.

Alanla ilgili makine,araç-gereç kullanımı konusunda, koordinatör öğretmenler, işyeri sahiplerinin makinelere zarar verileceği kaygısıyla makineleri kullandırmak istememesini (48) sorunların nedenini oluşturduğunu ifade ederken, öğrenciler, makine ve araç-gereçlerin bozulabileceği düşüncesinden dolayı (42) sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Çalışma koşulları konusunda, koordinatör öğretmenler, işyerinin çalışma saatleri kurallarına uymamasının (33), işyerinde öğlen yemeğinin verilmemesinin (29), sorunların nedenlerinden olduğunu vurgularken, öğrenciler işyerinin uzak olmasının (33), Cumartesi ve Pazar günleri çalışma olmasının (21) sorunlara neden olduğunu vurgulamaktadırlar.

Ücretlerin yetersiz olması veya bazen hiç ödenmemesi ya da eksik ödenmesinin de sorun oluşturduğu her iki grup tarafından da vurgulanmıştır. (37-47)

Tablo 11

**Beceri Eğitimine Katılan Öğrencilerin Sorunlarının Nedenlerine
İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**

	Koordinatör Öğretmen Görüşleri	Sayı	Beceri Eğitimine Katılan Öğrenci Görüşleri	Sayı
İşletmeyi Seçme	Her bir program alanına hitap eden işyerinin olmaması Öğrencilerin görüşleri alınmadan işletmeye yerleştirilmesi İşletmenin sözleşme kurallarına uymaması Çevredeki işyerlerinin yetersizliği İşletmenin resmi evrakları ciddiye alınmaması	48 24 21 17 12	İşyerinin ve yapılacak uygulamanın tanıtılmaması (gerekli rehberliğin yapılmaması) Beceri eğitimi konusunda gerekli bilgi verilmemesi	22 8
İletişim	Yetersiz öğrencilerin işletmeye gönderilmesi Öğrencilerin işyeri çalışanları ile olumlu iletişim kuramaması Usta öğreticinin yeterli eğitim düzeyine sahip olmaması Çok sayıda öğrenci ve birden fazla işletme olması Velilerle koordinatör öğretmenler arasında anlaşmazlık olması	31 28 26 17 11	Çalışma ortamına uyum sağlanamaması İşyeri personelinin işlerinin elinden alınacağı kaygısıyla öğrenciyi benimsenmesi	13 8
Alanla İlgili Bilgilerin Pekiştirilmesi	Öğrencilerin üretim dışı çalıştırılması Öğrencilerin işyerlerinde vasıfsız eleman olarak görülmesi İşyerinde teorik bilgileri yeterince alamaması	27 18 14	Üretimin aksayacağı kaygısı Yeterince seri çalışılmaması İşletmede vasıfsız eleman muamelesi görmesi	32 26 17
Alanla İlgili Makine Araç-Gereç Kullanımı	İşyeri sahibinin makinelere zarar verileceği kaygısıyla makineleri kullanılmak istememesi Okuldaki araç-gereçle işyerindekiler arasında fark olması İşyerindeki makinelerin çok modern olması	48 37 15	Makine, araç ve gereçlerin bozulabileceği düşüncesi	42
Çalışma Koşulları	İşletmelerin merkezi yerde olmaması İşyerlerinin çalışma saatleri kurallarına uymaması Öğle yemeği verilmemesi Ulaşım için servislerin olmaması	34 33 31 29	İşyerinin uzak olması Cumartesi-Pazar günleri de çalışma olması Ulaşımın çok zaman alması ve masraflı olması Öğlen yemeğini öğrencilerin hazırlanmasının istenmesi	33 22 19 21
İşyerinin Fiziksel Koşulları	Ücretlerin yetersiz olması İşyerlerinde havalandırmanın yeterli olmaması Öğrencilerin ücretlerini düzenli olarak alamaması	37 23 11	Ücretlerin bazen hiç ödenmemesi veya eksik ödenmesi Ücretlerin yetersiz olması	24 47

Çözüm Yollarına İlişkin Koordinatör Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

İşletmenin seçilmesi konusunda koordinatör öğretmenler, işyeri seçimi aşamasında koordinatör öğretmen ve öğrencilerin ortak karar vermesi (24) gerektiğini belirtirken, öğrenciler; beceri eğitimi ile ilgili olarak gereken bilgilerin önceden verilmesi (37) gerekliliğini ve işyerinde yapılacak uygulamaların tanıtılıp, bu konuda gerekli rehberlik yapılması (33) gerekliliğini belirtmektedirler.

İletişim konusunda koordinatör öğretmenler, her öğrencinin işletmeye gönderilmeyip, gönderilecekler için belli ölçütlerin belirlenmesini (17) önerirken, öğrenciler, işyeri sorumlularının (yönetici, usta öğreticilerin) yeterli düzeyde eğitim almalarını (24) önermiştir.

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda ise, koordinatör öğretmen ve öğrenciler, öğrencilerin işletmelerde alan dışı işlerde çalıştırılmamaları (32) konusunda hem fikirdirler.

Alanla ilgili makine, araç-gereç kullanımı konusunda da koordinatör öğretmen ve öğrenciler işyerlerindeki makine, araç ve gerecin kullanılmasına izin verilmesi (37-32) konusunda aynı görüşü paylaşmaktadırlar.

Çalışma koşulları konusunda koordinatör öğretmenlere göre, işyerlerinde öğlen yemeğinin verilmesini (29) önerirken, öğrenciler; Cumartesi ve Pazar günleri çalışma olmamalıdır (36) görüşünü vurgulamaktadır.

Ayrıca koordinatör öğretmen ve öğrenciler ücretlerin artırılması gerekliliği konusunda da hem fikirdirler (43-41).

Tablo 12

**Beceri Eğitimine Katılan Öğrencilerin Sorunlarının Çözüm Yollarına İlişkin
Koordinatör Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**

	Koordinatör Öğretmen Görüşleri	Sayı	Beceri Eğitimine Katılan Öğrenci Görüşleri	Sayı
İşletmeyi Seçme	İşyeri seçiminde koordinatör öğretmen ve öğrencilerin ortak karar vermesi Okul ile işletmenin işbirliğinin tam olması Alana uygun işletmenin seçilmesi	24 8 5	Beceri eğitimi konusunda gerekli bilgi verilmesi İşyerinin ve yapılacak uygulamanın tanıtılması (gerekli rehberliğin yapılması)	37 33
İletişim	Her öğrencinin işletmeye gönderilmeyip, gönderilecekler için belli ölçütlerin belirlenmesi İşyerindeki sorununun öğrencilere her anlamda yardımcı olması İşyeri sorumlusu ile koordinatör öğretmenin iletişiminin iyi olması	17 12 4	İşyeri sorumlularının iyi eğitim almış olması Başarı düzeyi yüksek öğrencilerin işletmeye gönderilmesi	24 17
Alanla İlgili Beceriler Pekiştirilmesi	Alan dışı işlerde çalıştırılmamaları Öğrencilerin üretimin her aşamasında çalışmasına imkan sağlanması İşletmedeki eğitimlerin ders programları ile örtüşmesi Uygulama süresinin daha fazla olması	32 11 9 6	Alan dışı görev verilmemesi Dönüşümlü olarak işyerinin her biriminde görev alınması Koordinatör öğretmenlerin daha sık kontrole gelmesi	29
Alanla İlgili Makine Araç-Gereç Kullanımı	İşyerlerindeki makine, araç ve gerecin kullanımına izin verilmesi Okuldaki araç-gereçlerin yenilenmesi	37 16	Makine, araç ve gereçlerin kullanımına izin verilmesi Sorumluluk verilmesi	32 21
Çalışma Koşulları	Öğle yemeği verilmesi Öğrencilere sorumluluk verilmesi İşyerlerinin çalışma saatleri kurallarına uyması Ulaşım konusunda imkanlar sağlanması	29 22 17 12	Cumartesi-Pazar günleri çalışma olmaması İşyerinin merkezi yerlere yakın olması	36 28
İşyerinin Fiziksel Koşulları	Ücretlerin yeniden ayarlanması Öğrencilerin ücretlerini düzenli olarak alması	43 33	Ücretlerin iyileştirilmesi	41

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin beceri eğitimi sırasında işletmelerde karşılaştıkları sorunlar, nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili koordinatör öğretmenler ile öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada, araştırmanın alt sorularına cevap aranmış, bulgular ve yorumları açıklanmıştır. Sonuçlar aşağıda araştırmanın cevap aranan alt sorularına göre verilmektedir.

1. Alt soru ile ilgili olarak araştırmada ulaşılan sonuçlara göre;

Koordinatör öğretmenlerin yarısından çoğu 8-11 yıl ve 16 ve daha fazla yıl öğretmenlik görevini sürdürmekte olduklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerin 2/3'e yakın çoğunluğunun ise 4 yıllık fakülte mezunu oldukları saptanmıştır.

Koordinatör öğretmenlerin %50'sinin Dekoratif Eşyalar ve Çiçek Öğretmenliği bölümünden mezun oldukları ve bu öğretmenlerin %74'ünün geçmiş yıllarda koordinatör öğretmenlik görevini yaptıkları, %26'sının ise halen bu görevi yürüttükleri anlaşılmaktadır.

Koordinatör öğretmenlerin yarısından fazlası bu görevleri ile ilgili olarak her hangi bir hizmet içi eğitim kursu almadıklarını, sırasıyla; işyeri eğitiminin planlanması, işyeri ve öğrenci arasındaki koordinasyonun sağlanması, işyerinin belirlenmesinde dikkat edilecek ölçütlerin açıklanması, öğrencilerin değerlendirilmesi konularında hizmet içi eğitim kursuna ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

Beceri eğitimine katılan öğrencilerin yarıya yakın bir kısmının trikotaj atölyelerinde, %31'inin ise deri atölyelerinde beceri eğitimini sürdürdükleri görülmektedir. Diğer alanlarda (gelin başı, kuru bitki tanzimi) beceri eğitimi gören öğrenci sayısının %8 olduğu anlaşılmaktadır. Bunun nedeninin okulların bulunduğu çevrede işyerlerinin hiç olmadığı veya çok küçük işletmeler olduğu ifade edilmiştir.

2. ve 3. Alt soru ile ilgili olarak araştırmada ulaşılan sonuçlara göre;

İşletmeyi seçme konusunda öğrenciler kendi istekleri doğrultusunda veya koordinatör öğretmenin rehberliğinde seçim yaptıklarında daha az sorunla karşılaştıklarını ancak işletmeyi okul yönetiminin seçmesi durumunda sorunun daha fazla olduğu görülmektedir.

Öğrenciler, işyeri yöneticisine ve usta öğreticilere sorunlarını götürememekte ve dolayısıyla gerekli yardımı almada **Orta** derecede sorunla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğrencilerin iletişim konusunda sorunlarının olduğunu ve yapılan beceri eğitiminin amacına ulaşmasında engel oluşturduğunu, bu konudaki sorunların mutlaka çözüme ulaştırılmasının gerekli olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin koordinatör öğretmene sorunlarını götürme ve gerekli yardımı alma konusunda **Çok** derecesinde sorunla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu durumun koordinatör öğretmenlerin zaman sorunu yaşamalarından ve dolayısıyla gerekli rehberliği sağlayamamalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Alanla ilgili becerilerin işyerinde pekiştirilmesi konusunda koordinatör öğretmenler ve öğrenciler eksik bilgilerin işyerlerinde tamamlanması konusunda **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı, işyerlerinin küçük işletmeler olmasından dolayı teknolojik gelişmeleri yeterince yakından tanıyamamalarına veya işyerindeki makine, araç-gereç gibi donanımlara ve üretime zarar verilebileceği kaygısıyla öğrencinin üretim ortamından uzak tutulmasına neden olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin pratik bilgileri öğrenmeleri konusunda **Az** derecesinde sorunla karşılaşmaları iş ortamında pratik bilgileri izleyerek daha çabuk öğrenmelerinden

kaynaklandığını düşündürmektedir. Yeterince sorumluluk alması konusunda verilen **Orta** derecedeki sorunlar ise öğrenciye yeterince sorumluluk verilmediği şeklinde yorumlanmaktadır. Usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması konusunda ise öğrencilerin **Çok** derecesinde sorunla karşılaştıklarını, istenilen nitelikte öğrenme ortamının düzenlenmediği, işyerlerinin program ve yeni teknolojilere uygunluk açısından yeterli olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Koordinatör öğretmenlere göre, işyerlerindeki araç-gereç ve makinelerin istenilen sayı ve nitelikte olma durumu ile ilgili **Orta** derecede sorunla karşılaştığı düşünülürken, öğrencilere göre **Çok** sorunla karşılaştığı ifade edilmektedir. Bu sonuç, işyerlerindeki makine, araç ve gereçlerin kullanımını öğrenme fırsatının gerçekleşmesinde sorunların olduğunu vurgulamaktadır.

İşyerlerinin bulunduğu çevrede öğrencilerin rahatlıkla hareket edebilmeleri ile ilgili **Orta** derecede sorunla karşılaşılmaması, işyeri çevresinin rahat hareket edilebilecek ortamlar olmadığını belirlemektedir. Ayrıca işyerlerinde çalışılması gereken çok fazla saat çalışıldığı vurgulanmıştır.

Öğrencilerin giysi konusunda oldukça rahat seçim yapması konusunda koordinatör öğretmenler **Çok** derecesinde sorunla karşılaştığını düşünürken, öğrencilere göre **Orta** derecede sorunla karşılaştığı ifade edilmiştir. Bu sonuç Öğrencilerin genç kız olması nedeniyle, işyerinde çalışan erkek işçilerin fazla sayıda olmalarından dolayı giysilerini belirlemede koordinatör öğretmen rehberliğine gereksinim duyduğunu düşündürmektedir.

Koordinatör öğretmenlere göre, işyerlerinde öğle yemeği imkanına sahip olma konusunda **Orta** derecede sorunla karşılaştığı düşünülürken, öğrencilere göre **çok** derecesinde sorunla karşılaştığı ifade edilmiştir. Bu sonuç öğle yemeğinin sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

İşyerlerinde temizlik ve bakıma yeterince önem verilmesi ile ilgili olarak **Orta** derecede sorunla karşılaştığı, bu konuya yeteri kadar önem verilmediği, aydınlatma,

havalandırma ve ısıtmanın da istenilen nitelikte olmadığı belirlenen sonuçlar arasındadır.

İş kazaları ve işyeri çalışanlarının sağlığı ile ilgili gereken önlemlerin alınması konusunda da **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı, bu konuda beklenen düzeyde önlem alınmadığı görülmektedir.

Ücretlerin düzenli ödenmesi ve alınan ücretin yeterli bulunması konusunda **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı görülmektedir. Bu sonuç, ücretlerin düzenli ödenmediği veya alınması gereken miktarlarda ödenmediğini göstermektedir.

Öğrencilerin işyeri ortamından memnun olma ve bu işyerlerinde çalışmayı düşünmeleri konusunda **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı, öğrencilerin çalıştıkları işyeri ortamlarından yeterince memnun olmadıklarını, daha iyi ortamlar olursa bu alanda çalışmayı düşündüklerini ortaya koymaktadır.

4. Alt soru ile ilgili olarak araştırmada ulaşılan sonuçlara göre;

Sorunların nedenlerine ilişkin koordinatör öğretmen görüşlerine göre; her bir program alanına hitap eden işyerinin olmamasından (48), işletmenin sözleşme kurallarına uyulmamasından (24) ve öğrencilerin görüşleri alınmadan işletmeye yerleştirilmesinden (21) dolayı sorunlarla karşılaşmaktadır.

İletişim konusunda karşılaşılan sorunların nedenleri ise; alanda yetersiz öğrencilerin işletmeye gönderildiği durumlar (31), öğrencilerin işyeri çalışanları ile olumlu iletişim kuramamasından kaynaklanan sorunlar (28), usta öğreticinin yeterli eğitim düzeyine sahip olmamasından kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmektedir (26).

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda koordinatör öğretmenlere göre, öğrencilerin üretim dışı çalıştırılmaları (27), işyerlerinde öğrencilerin nitelsiz eleman olarak görülmeleri (18) sorun oluşturmaktadır.

Alanla ilgili makine, araç-gereç kullanımı konusunda koordinatör öğretmenlere göre, işyeri sahiplerinin makinelere zarar verileceği kaygısıyla makineleri kullandırmak istememeleri beceri eğitiminin amacına ulaşmasında soruna neden olmaktadır (48). Okuldaki araç-gereçlerle işyerindekiler arasında fark olmasından (37) dolayı da işletmelerde sorun yaşanmaktadır.

Çalışma koşulları konusunda koordinatör öğretmen görüşlerine göre, işyerinin çalışma saatleri kurallarına uymaması (33), işyerinde öğlen yemeğinin verilmemesi (29) sorunlara neden olmaktadır.

İşyerinin fiziksel koşulları ile ilgili olarak koordinatör öğretmenlerin görüşlerine göre, ödenen ücretlerin yetersiz olması (37), öğrencilerin ücretlerini düzenli olarak alamaması da (23) en önemli nedenler olarak sıralandığı anlaşılmaktadır.

Sorunların nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri ise; işletmeyi seçme konusunda işyerinin ve yapılacak uygulamanın tanıtılmaması (gerekli rehberliğin yapılmaması), beceri eğitiminde sorunlara neden olmaktadır (22).

İletişim konusunda, çalışma ortamına uyum sağlayamamalarından dolayı sorun yaşanmaktadır (13).

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda ise öğrencilere göre, işyeri yöneticilerinin üretimin aksayacağı kaygısı taşımaları (32) ve öğrencilerin yeterince seri çalışamamalarında işyerlerinde sorunlara neden olmaktadır (26).

Alanla ilgili makine, araç ve gereç kullanımı konusunda, bozulabileceği düşüncesinden dolayı (42) sorunlar yaşanmaktadır.

Çalışma koşulları konusunda ise, işyerinin uzak olması (33), Cumartesi-Pazar günleri çalışmanın olması (21), ücretlerin yetersiz olması veya bazen hiç ödenmemesi ya da eksik ödenmemesi de (47) sorunlara neden olmaktadır.

5. Alt soru ile ilgili olarak araştırmada ulaşılan sonuçlara göre;

Çözüm yollarına ilişkin koordinatör öğretmen görüşleri; İşyeri seçimi aşamasında koordinatör öğretmen ve öğrencilerin ortak karar vermesi gerekmektedir (24).

İletişim konusunda koordinatör öğretmenler her öğrencinin işletmeye gönderilmeyip, gönderilecekler için belli ölçütlerin belirlenmesini önermektedir (17).

Alanla ilgili becerilerin pekiştirilmesi konusunda ise, öğrencilerin işletmelerde alan dışı işlerde çalıştırılmamaları sağlanmalıdır (32).

Alanla ilgili makine, araç-gereç kullanımı konusunda da işyerlerindeki makine, araç ve gerecin kullanılmasına izin verilmesi önermektedir (37).

Çalışma koşulları konusunda ise, işyerlerinde öğlen yemeği verilmelidir (29), öğrencilere sorumluluk verilmelidir (22).

Ayrıca koordinatör öğretmenlerin, ücretler artırılmalıdır (43) vb. çözüm önerilerini ifade ettikleri görülmektedir.

Çözüm yollarına ilişkin öğrenci görüşleri; beceri eğitimi ile ilgili olarak gereken bilgilerin önceden verilmelidir (37). İşyerinde yapılacak uygulamalar tanıtılmalıdır, bu konuda gerekli rehberlik yapılmalıdır (33). İşyeri sorumlularının yeterli düzeyde eğitim almaları sağlanmalıdır (24). Alan dışı görevler verilmemelidir (29). Dönüşümlü olarak işyerinin her biriminde görev verilmelidir (23). Makine araç ve gereçlerin kullanımına izin verilmelidir (32). İşyerlerinde gerekli sorumluluklar verilmelidir (21). Cumartesi ve Pazar günleri çalışma olmamalıdır (36). İşyerleri daha merkezi yerlerden seçilmelidir (28). Ücretler iyileştirilmelidir (41).

Öneriler

Bu araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimi süreci içerisinde karşılaştıkları sorunları, nedenlerini ve çözüm yollarını koordinatör öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine göre belirleyerek, ilgililere ve bu konuda yapılacak diğer araştırmalara ışık tutması amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. İşletme seçiminde koordinatör öğretmen ve öğrenciler ortak karar vermelidir.
2. Beceri eğitimi yapılacak işletmelerin seçiminde belli ölçütler oluşturulmalı bu ölçütlere uygun işletme seçimine uyulmalıdır.
3. Koordinatör öğretmenlere izleyebilecekleri sayıda öğrenci sorumluluğu verilmelidir.
4. Öğrencilere beceri eğitimine başlamadan önce, uygulama sırasında karşılaştıkları durumlarla ilgili yeterli düzeyde rehberlik yapılmalıdır.
5. MEB. tarafından usta öğreticilere beceri eğitimi hakkında eğitim verilmeli, bu alanda yetişmeleri için olanaklar sağlanmalıdır.
6. MEB. tarafından işyeri yöneticilerine beceri eğitiminin önemini kavratmak için eğitim programları hazırlanmalı ve uygulaması sağlanmalıdır.
7. Öğrencilerin işyerlerinde sorumluluk alabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır ve okul yöneticilerinin işyerleri ile daha etkin bir işbirliği yapmaları sağlanmalıdır.
8. Modern teknolojiye sahip makine, araç ve gereçlerin bulunduğu işletmeler beceri eğitimi için tercih edilmelidir.

9. İşyerine ulaşımın kolaylaştırılabilmesi için öğrencilere ve koordinatör öğretmenlere servis imkanı sağlanmalıdır.

10. MEB, işveren ve işçi kuruluşları, işyeri yöneticileri ve diğer personel için, temiz, bakımlı ve düzenli ortamlarda iş veriminin ve doyumunun artacağını anlatan video programları hazırlanıp, bu programların izlemesi sağlanmalıdır.

11. Video programları aracılığıyla işyeri personeline sağlıkları için, havalandırma, aydınlatma ve ısıtma konusunun önemi kavratılmalıdır.

12. MEB. ve işveren ve işçi kuruluşları işbirliği ile iş kazalarına karşı önlemler konusunda işyeri personeline uymaları gereken kurallar ve ilk yardım içeren kurslar düzenlenmelidir.

13. 3308 sayılı yasa uygulamalarında yasal kurallara uyulup uyulmadığı konusunda ilgili kurumlar tarafından denetimler sistemli bir biçimde yapılmalıdır.

14. Öğrencilere ödenen ücretlerin artırılma⁵ ve ödemelerin düzenli yapılması 3308 sayılı yasada gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

15. Çalıştıkları işletmelerde öğrencilerin istihdam edilmesini kolaylaştırıcı önlemler alınmalıdır.

16. Öğrencilere mezun olduktan sonra, eğitimini aldıkları alanda kendi iş yerlerini açmaları için ilgili kurumlar tarafından gerekli maddi destek sağlanmalıdır. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler geliştirilmelidir.

17. Sorunların çözümü için MEB. tarafından Danışma Kurullarının daha etkin çalışmalarını sağlayıcı önlemler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

AKTUĞ, Hüseyin. Mesleki Teknik Eğitim Sempozyumu. Ankara. 1983.

AKYÜZ, Yahya. Türk Eğitim Tarihi. Ankara, 1989.

ALKAN, Cevat., Hıfzı DOĞAN ve İlhan SEZGİN. Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları. Ankara, 1988.

ALKAN, Cevat.

1969 "A Proposed Cooperative Vocational Education Program for Trade and Industrial Occupation in Turkey" Columbus, Ohio State University (USA). (Doctoral Dissertation).

ASLANİAN, Coral B. Providing Contract Training to Organizations. San Francisco, London, 1988.

BALCI, Ali Erkan.

1996 Mesleki ve Teknik Eğitimin Milli Gelir Artışı ve İstihdam Üzerine Etkileri İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

BAŞARAN, İ. ETHEM. Türkiye Eğitim Sistemi. Ankara, 1994.

CEYLAN, M.

1991 3308 Sayılı Çıraklık Mesleki Eğitim Kanunu Uyarınca Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerine Yaptırılan Meslek Eğitimi Uygulamasının Değerlendirilmesi, Ankara: A.Ü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)

DEVLET BAKANLIĞI. İş Eğitimi. Ankara, 1986.

DİNÇ, Meryem.

1995 Türkiye’de 3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ile Getirilen Okul-Sanayi İşbirliği Sisteminin Uygulamasının Değerlendirilmesi, Ankara: Gazi Ün. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

DOĞAN, Hıfzı., Cevat ALKAN ve İlhan SEZGİN Mesleki ve Teknik Eğitim Prensipleri. Ankara, 1980.

DOĞAN, Hıfzı., Ayten ULUSOY ve Fatma HACIOĞLU. Okul Sanayi İlişkileri. Ankara, 1997.

ERTÜRK, Selahattin. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara, 1994.

FİDAN, Nurettin ve Münire ERDEN. Eğitime Giriş. Ankara, 1994.

GÜMÜŞ, Mahir.

1995 İşgücüne Nitelik Kazandırıcı Bir Politika Olarak Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki-Teknik Eğitim ve Uygulama Sonuçları, İzmir: Dokuz Eylül Ün. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

HACIOĞLU, Fatma.

1994 “Mesleki ve Teknik Eğitimde Okul-İşletme İşbirliği Sürecinde Görevli Koordinatör Öğretmenlerin Eğitimi”, I. Eğitim Bilimleri Kongresi. Adana, 1994.

HAROSKY, J. P.

- 1982 "Cooperative Vocational Education Experience: With and Without Related Skill Training" Dissertations Abstracts International. 4 (44), October, 1067-A.

HAYS, J. M.

- 1991 "Coming to Term: Expectations and Reality in Cooperative Education at Northeastern University" Dissertations Abstracts International. 3 (52), September, 758-A.

KARAÇAM, Filiz.

- 1996 İşsizlikle Mücadeleye Yönelik Sosyal Politikalar İçinde Mesleki Eğitimin Yeri ve Türkiye'deki Önemi, Eskişehir: Anadolu Ün. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

KARAUÇAK OĞUZ, Şebnem. Avrupa Topluluğu'nda ve Türkiye'de Meslek Eğitimi. İstanbul, 1992.

KAYA, Yahya Kemal. İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış. Ankara, 1993.

KAZU, İbrahim Yaşar.

- 1996 Endüstriyel Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarındaki İşletmelerde Meslek Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Elazığ: Fırat Ün. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)

KULAKOĞLU, Mustafa.

- 1991 İşletmelerde Meslek Eğitimi Uygulaması EGO Genel Müdürlüğü Örneği, Ankara: Ankara Ün. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

KUNT, Muammer.

- 1992 Ticaret Lisesi Öğrencilerinin Denizli İli Muhasebe Bürolarında
Yapmakta Oldukları Beceri Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan
Sorunlar ve Bunların Okul Başarısına Etkileri, İzmir: Dokuz Eylül
Ün. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

LAUGO, Jon. Vocationalizing Education. London, 1988.

M.E.B. Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitim Kanunu (3308)
ve İlgili Yönetmelikler. Ankara, 1990.

M.E.B. Örgün ve Yaygın Mesleki-Teknik Öğretim Kurumları. Ankara,
1990.

M.E.B. 2000’li Yıllar Öncesinde Kadın Eğitimi . Ankara, 1992.

M.E.B. Kız Teknik Öğretim Okulları. Ankara, 1992.

M.E.B. Kız Teknik Öğretimde Gelişmeler II . Ankara, 1993.

M.E.B. Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Eğitim Öğretim
Programları. Ankara, 1994.

METARGEM Atölye, Laboratuar ve Meslek Dersi Öğretmenleri için Rehber Ki-
tabı. Ankara, 1997.

OĞUZHAN, Turhan. Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları. İstanbul, 1986.

ÖNEN, Filiz.

- 1976 “Kalkınma Planlarında Endüstriyel Mesleki Teknik Öğretim ve
Sanayi İlişkileri” Mesleki Teknik Öğretim Dergisi. Sayı 284 Ekim

ÖZALP, Reşat. “Diyorlar ki” Mesleki Teknik Öğretim Dergisi. Sayı 329, Temmuz 1980.

SENEMOĞLU, Nuray. Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara, 1997.

SEZGİN, İlhan. Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme. Ankara, 1994.

T.D.K. Türkçe Sözlük. Ankara, 1992.

TAGİ, A. H.

1983 “Perceptions About Cooperative Education Programs in Post-Secondary Education Institutes in Kuwait” Dissertations Abstracts International. 9 (44), March, 1535-B.

THOMSON, M. J.

1985 “Perceptions of Pennsylvania Divesified Occopations Teacher- Coordinators Concerning Good Worker Attributes and Instractional Topics” Dissertations Abstracts International. 10 (45), April, 3121-A.

ULUSOY, Ayten.

1991 “Mesleki Teknik Öğretimde Nitelik Geliştirme Çalışmalarına Katkısı Yönünden Okul-Endüstri İşbirliği”, Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu. İstanbul, 1991.

-----,

1994 “Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitiminin Değerlendirilmesi”, I. Eğitim Bilimleri Kongresi. Adana, 1994.

-----.

- 1998 Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Mezunlarının
Fakültenin Eğitim Programı ve Görevdeki Yeterliklerine İlişkin
Görüşleri, Ankara: Gazi Ün. (Araştırma Raporu)

UYANIK, Hüseyin.

- 1994 İzmir İli Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Kamu Kurum ve
Kuruluşlarında Yapmakta Oldukları Beceri Eğitimi ile İlgili Bir
Araştırma, İzmir: Dokuz Eylül Ün. (Yayımlanmamış Yüksek
Lisans Tezi)

VARIŞ, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş. Ankara, 1978.

ZENGİNGÖNÜL, Oğul. Avrupa Topluluğu Comett Programı Çerçevesinde
Üniversite Sanayi İşbirliği. İzmir, 1993.

EKLER

EK 1. MEB 'dan alınan okul isimleri, ilçe adları ve El Sanatları branşı öğretmen sayıları

EK 2. Ankara Valiliği ve il Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izin belgeleri

EK 3. Anketler (öğretmen ve öğrenci)

EK 4. Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin f ve % değerleri

ILC_ADI	KUR_ADI	KUR_KODU	A_OGRET	A_BRA_KODU	BRA_ADI
Altındağ	Atatürk Tek.L. Anadolu Meslek ve	118563	0	1631	Kuaförlük
Altındağ	Atatürk Tek.L. Anadolu Meslek ve	118563	7	1837	Nakış
Altındağ	Atatürk Tek.L. Anadolu Meslek ve	118563	11	2315	Eİ
Altındağ	Yıldırım Beyazıt KML ve And. KML	118587	32	1631	Kuaförlük
Altındağ	Yıldırım Beyazıt KML ve And. KML	118587	73	2315	Eİ
Altındağ	Yıldırım Beyazıt KML ve And. KML	118587	87	1837	Nakış
Altındağ	Zübeyde Hanım Kız	118575	1	1631	Kuaförlük
Altındağ	Zübeyde Hanım Kız	118575	9	1837	Nakış
Altındağ	Zübeyde Hanım Kız	118575	9	2315	Eİ
Beypazarı	Kız Meslek Lisesi	119186	2	1837	Nakış
Beypazarı	Kız Meslek Lisesi	119186	2	2315	Eİ
Çankaya	100.Yıl KML.ve Uygulamalı Sanatlar	119711	2	2139	Trikotaj
Çankaya	100.Yıl KML.ve Uygulamalı Sanatlar	119711	4	1631	Kuaförlük
Çankaya	100.Yıl KML.ve Uygulamalı Sanatlar	119711	9	1837	Nakış
Çankaya	100.Yıl KML.ve Uygulamalı Sanatlar	119711	12	2315	Eİ
Çankaya	Dikmen Nevzat Ayaz Kız	379206	1	1631	Kuaförlük
Çankaya	Dikmen Nevzat Ayaz Kız	379206	4	2315	Eİ
Çankaya	Dikmen Nevzat Ayaz Kız	379206	6	1837	Nakış
Çubuk	Hayri Aslan Kız Teknik Lisesi ve KML.	262680	0	1837	Nakış
Elmadağ	Hasanoğlu Kız Meslek Lisesi	120188	0	2139	Trikotaj
Elmadağ	Hasanoğlu Kız Meslek Lisesi	120188	1	1837	Nakış
Elmadağ	Hasanoğlu Kız Meslek Lisesi	120188	3	2315	Eİ
Elmadağ	Kız Meslek Lisesi	120176	2	1837	Nakış
Elmadağ	Kız Meslek Lisesi	120176	3	2315	Eİ
Keçiören	Etilik Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	121025	2	2139	Trikotaj
Keçiören	Etilik Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	121025	5	2315	Eİ
Keçiören	Etilik Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	121025	8	1837	Nakış
Keçiören	H.Hikmet Öğultürk Kız Meslek Lisesi	121013	1	1631	Kuaförlük
Keçiören	H.Hikmet Öğultürk Kız Meslek Lisesi	121013	4	1837	Nakış
Keçiören	H.Hikmet Öğultürk Kız Meslek Lisesi	121013	5	2315	Eİ
Keçiören	Kalaba Anadolu Kız Mes Lis ve Kız Mes	121037	3	2139	Trikotaj
Keçiören	Kalaba Anadolu Kız Mes Lis ve Kız Mes	121037	7	2315	Eİ
Keçiören	Kalaba Anadolu Kız Mes Lis ve Kız Mes	121037	8	1837	Nakış
Kızılcah	Kız Meslek Lisesi	309496	1	2139	Trikotaj
Mamak	Mamak Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	351312	0	2139	Trikotaj
Mamak	Mamak Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	351312	1	2315	Eİ
Mamak	Mamak Anadolu K.M.L.ve Kız Meslek	351312	2	1837	Nakış
Mamak	Üreğil Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	121971	1	2139	Trikotaj
Mamak	Üreğil Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	121971	2	1631	Kuaförlük
Mamak	Üreğil Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	121971	2	2315	Eİ
Mamak	Üreğil Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	121971	5	1837	Nakış
Polatlı	Kız Meslek Lisesi	122305	1	2139	Trikotaj
Polatlı	Kız Meslek Lisesi	122305	2	1837	Nakış
Polatlı	Kız Meslek Lisesi	122305	4	2315	Eİ
Sincan	Yatılı Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	122474	1	1631	Kuaförlük
Sincan	Yatılı Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	122474	2	2139	Trikotaj
Sincan	Yatılı Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	122474	6	1837	Nakış
Sincan	Yatılı Anadolu Kız Meslek Lisesi ve	122474	7	2315	Eİ
Şereflikoç	Kız Meslek Lisesi	122773	0	1837	Nakış
Yenimahal	Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.	216457	0	1837	Nakış
Yenimahal	Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.	216457	1	2139	Trikotaj
Yenimahal	Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.	216457	3	1631	Kuaförlük
Yenimahal	Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi.	216457	8	2315	Eİ
Yenimahal	Yunus Emre Kız Meslek Lisesi	223050	1	1631	Kuaförlük
Yenimahal	Yunus Emre Kız Meslek Lisesi	223050	3	2139	Trikotaj
Yenimahal	Yunus Emre Kız Meslek Lisesi	223050	4	1837	Nakış
Yenimahal	Yunus Emre Kız Meslek Lisesi	223050	11	2315	Eİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin okul-sanayi işbirliği kapsamında işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunları, nedenlerini ve çözüm önerilerini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Araştırma kapsamına giren Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerine ilişkin kişisel nitelikler nelerdir?

2. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?

3. El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğrencilerin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların nedenlerine ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?

5. Kız Meslek Lisesi El Sanatları bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların çözüm yollarına ilişkin El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve son sınıf öğrencilerinin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Kız Meslek Liselerinde görevli El Sanatları koordinatör öğretmenleri ve 1997-1998 öğretim yılında bu okullarda öğrenim görmekte olan El Sanatları bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre; Ankara il merkezinde bulunan KML. El Sanatları Bölümünden

işletmeye öğrenci gönderen 6 okul olduğu anlaşılmıştır. Bu eğitim kurumlarında görevli El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenlerinin sayısının yaklaşık 50 olduğu, işletmede beceri eğitimine katılan öğrenci sayısının tamamının ise 87 olduğu saptanmıştır. Bu durumda okul, koordinatör öğretmen ve öğrencilerin tümü araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket formları (form I koordinatör öğretmenlere) (Form II beceri eğitimine katılan öğrencilere) araştırmacı tarafından uygulanarak denenmiş ve daha sonra üzerinde güvenirlik çalışması kapsamında öğrencilerin işletmede karşılaştıkları sorunlara ilişkin, dereceleme ölçeği halinde hazırlanan 39 soru üzerinde analiz yapılmış ve anketin tümü için Cronbh Alpha katsayısı .8559 olarak bulunmuştur. Anket formları 50 El Sanatları bölümü koordinatör öğretmenleri ve El Sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinden beceri eğitimine katılan 87 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS paket programı ile yapılmıştır. Araştırma sonuçlarının yorumlanmasında; aritmetik ortalama, standart sapma, frekans dağılımları, yüzde oranları ve *t*-testinden yararlanılmıştır. *t*-testi anlamlılık düzeyi .05 olarak benimsenmiştir. Araştırmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir;

Araştırma kapsamına giren koordinatör öğretmenlerin yarısından çoğu 8-11 yıl ve 16 ve daha fazla yıl öğretmenlik görevini sürdürdükleri görülmektedir. Bu öğretmenlerin 2/3'e yakın çoğunluğunun ise 4 yıllık fakülte mezunu oldukları anlaşılmaktadır. Koordinatör öğretmenlerin %50'sinin Dekoratif Eşyalar ve Çiçek Öğretmenliği bölümünden mezun oldukları ve bu öğretmenlerin %74'ünün geçmiş yıllarda koordinatör öğretmenlik görevini yaptıkları, %26'sının ise halen bu görevi yürüttüğü belirlenmiştir. Koordinatör öğretmenlerin yarıdan fazlasının bu görevleri ile ilgili olarak her hangi bir hizmet içi eğitim kursu almadıkları ve sırasıyla; işyerindeki eğitimin planlanması, okul, işyeri ve öğrenci arasındaki koordinasyonun sağlanması, işyerinin belirlenmesinde dikkate alınacak ölçütlerin açıklanması, öğrencilerin değerlendirmesi konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları anlaşılmıştır.

Öğrencilerin yarıya yakın bir kısmının trikotaj atölyesinde, %31'inin ise deri atölyesinde beceri eğitimi yaptıkları belirlenmiştir.

İşletmeyi seçme konusunda, koordinatör öğretmenlerin yönlendirmesi sonucunda daha Az sorunla karşılaştıkları, okul yönetiminin yönlendirdiği durumlarda **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı anlaşılmıştır. İletişim konusunda, işyeri yöneticisine ve usta öğreticiye sorunlarını götürülmede ve dolayısıyla gerekli yardımı alınmada **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı belirlenmiştir. Alanla ilgili becerilerin işyerinde pekiştirilmesi, eksik bilgilerin tamamlanması konusunda **Orta** derecede sorunla karşılaşıldığı anlaşılmıştır. İşyerinin bulunduğu çevrede öğrencilerin rahatlıkla hareket edebilmeleri ile ilgili **Orta** derecede sorun olduğu ve giysi konusunda da **Orta** derecede sorun yaşandığı belirlenmiştir. İşyerlerinde temizlik ve bakıma yeterince önem verilmesi konusunda **Orta** derecesinde, havalandırma, aydınlatma ve ısıtma konularında da **Orta** derecede sorun yaşandığı belirlenmiştir. İş kazalarına ve işyeri çalışanlarının sağlığı ile ilgili olarak **Orta** derecede sorun olduğu saptanmıştır. İşyeri ortamından memnun olma ve bu işyerinde çalışmayı düşünme konusunda da **Orta** derecede sorun olduğu belirlenmiştir.

Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunların nedenleri olarak koordinatör öğretmenler, her bir program alanına hitap eden işyerinin olmaması (48), alanda yetersiz öğrencilerin işletmeye gönderilmesi (31), işyeri sahiplerinin makinelere zarar verileceği kaygısıyla makineleri kullandırmak istememeleri beceri eğitiminin amacına ulaşmasında soruna neden olmaktadır (48). Okuldaki araç-gereçlerle işyerindekiler arasında fark olması (37), işyerinin çalışma saatleri kurallarına uymaması (33), ödenen ücretlerin yetersiz olması (37), şeklinde sıralanırken, öğrenciler ise; sorunların nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri ise; işyeri yöneticilerinin üretimin aksayacağı kaygısı taşıması (32), alanla ilgili makine, araç ve gereçlerin bozulabileceği düşüncesi (42), işyerinin uzak olması (33), ücretlerin yetersiz olması veya bazen hiç ödenmemesi ya da eksik ödenmemesi(47) olarak sıralamışlardır.

Çözüm yollarına ilişkin koordinatör öğretmenler; öğrencilerin işletmelerde alan dışı işlerde çalıştırılmamalarının sağlanmasını (32), işyerlerindeki makine, araç ve

grecin kullanılmasına izin verilmesini (37) ve ücretlerin artırılmasını (43) önerirken, öğrenciler ise; beceri eğitimi ile ilgili olarak gereken bilgilerin önceden verilmesi (37), işyerinde yapılacak uygulamalar tanıtılması, bu konuda gerekli rehberliğin yapılması (33), makine araç ve gereçlerin kullanımına izin verilmesi (32), Cumartesi ve Pazar günleri çalışma olmaması (36) ve ücretlerin iyileştirilmesini (41) önerilmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda, elde edilen bulgular doğrultusunda; işletmenin seçiminde koordinatör öğretmen ve öğrencinin ortak karar vermesi, koordinatör öğretmenlere izleyebilecekleri kadar öğrencinin verilmesi, öğrencilere yeterli düzeyde rehberlik edilmesi, usta öğreticilerin eğitimden geçirilmesi, modern işyerlerinin beceri eğitimi için tercih edilmesi, öğrencilere ödenen ücretin artırılması gibi öneriler geliştirilmiştir.

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

AL..TINDAĞ...KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Gazi üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana-bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlemler yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

Gülseren ŞALİ
Vali/a.
Müdür/Yardımcısı

EKLER:

EKİ :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

DAĞITIM:Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.38

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.O.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile ilgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yazı ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

S.İ. ÇAN.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

EKT :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :
8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.0.Eİ.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını İlimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yasa ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.10.1998

E. T. M. E. S. S. T. ... KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Gazi üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana-bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişkide gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

EKİ :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali a.
Müdür Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.38

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.0.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yasa ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ

Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

YENİMAHALLE..KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana-bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

EKT :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür/Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.0.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yası ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

KEÇİÖREN.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

Ek 1 :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.0.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yası ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

namak.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana-bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

EKİ :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.O.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden Gülçin EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yazı ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

ÇANKAYA.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana-bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nun İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.1998 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

EKLER:

EKİ :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür/Yardımcısı

DAĞITIM:

Gereği :

8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.0.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GULÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile ilgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yazı ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/2545

KONU : Tez Çalışması.

Ankara

25.06.1998

Çalışması.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Gazi üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Ana bilim Dalı yüksek Lisans programının tez dönemi öğrencilerinden Gülçin EROĞLU'nu İlçenize bağlı Kız Meslek Liselerinde uygulama yapabilmesine ilişkin 25.6.199 tarih ve 070/2543 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunun ilgili Okul Müdürlüklerine bildirilmesini rica ederim.

Gülseren ÇALI
Vali/a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

EKİ :1-Valilik Oluru
2-Anket örneği

DAĞITIM:

Gereği :
8 merkez Kaym.

Kültür

B.08.4.MEM.4.06.00.11-070- 2543

Tez Çalışması

25.06.98

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.06.1998 tarih ve B.30.2.GÜN.O.EI.00.00.23.7574 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programının tez dönemi kayıtlı öğrencilerinden GÜLÇİN EROĞLU, Yrd.Doç.Dr.Ayten ULUSOY danışmanlığında hazırlanmakta olan "Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi ile İlgili Karşılaştırdıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları" konulu tez çalışmalarını ilimiz Kız Meslek Liselerinde uygulayabilmeleri için ilgi yası ile izin istenmektedir.

Okul müdürlüklerinin denetimi altında olmak kaydıyla, ilgi istek Müdürlüğü-müzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, onaylarınıza arz ederim.

Behçet YAVUZ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

25./06/1998

Ruhi PAKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

**KIZ MESLEK LİSESİ EL SANATLARI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL-SANAYİ İŞBİRLİĞİ
KAPSAMINDA, İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR,
NEDENLERİ ve ÇÖZÜM YOLLARI**

(ÖĞRETMEN ANKETİ)

Değerli öğretmen;

Bu anket formu “Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği Kapsamında, İşletmelerdeki Beceri Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları” Adlı Yüksek Lisans tezinin verilerini toplamak amacıyla düzenlenmiştir. Vereceğiniz cevaplar araştırma sonuçlarını etkileyecektir.

Bu anket iki bölümden oluşmaktadır. I. bölüm 6 maddeden, II. Bölüm 39 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümlere sizce uygun olan seçeneğin önündeki parantez içine (X) işareti koyarak yanıtlamanız beklenmektedir.

Araştırmaya getireceğiniz katkılar için teşekkürlerimi sunarım. **(Lütfen ankete isminizi yazmayınız.)**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Mesleki Eğitim Fakültesi
Araştırma Görevlisi
Gülçin EROĞLU

BÖLÜM I

1. Meslekteki kıdeminiz.

- a) 0 - 3 yıl b) 4 -7 yıl c) 8 - 11 yıl d) 12 - 15 yıl e) 16 ve daha fazla

2. Öğrenim durumunuz.

- a) 2 yıllık yüksek okul b) 4 yıllık fakülte

3. Mezun olduğunuz bölüm (branş).

- a) El Sanatları b) Dek. Eşy. ve çiçek c) Dokuma d) Nakış

4. Koordinatör öğretmenlik görevini,

- a) Yürütüyorum b) Geçmiş yıllarda yürüttüm c) Hiç yapmadım

5. Cevabınız a veya b ise; Koordinatör öğretmenlik görevi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu gördünüz mü?

- a) Evet b) Hayır

6. Cevabınız “hayır” ise; Bu görevi yapmada ihtiyaç duyduğunuz bilgiler nelerdir?

- a) İş yerinin belirlenmesinde dikkate alınacak ölçütler (kriterler)
b) İş yerindeki eğitimin planlanması
c) Okul, iş yeri ve öğrenci arasındaki koordinasyonu sağlama konusunda
d) Öğrencinin değerlendirilmesi konusunda
e) Diğer

BÖLÜM II
OKUL-SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİNİN

İŞLETMEYİ SEÇME

	<u>Çok</u>	<u>Orta</u>	<u>Az</u>	<u>Hiç</u>
1. Öğrencilerin işletme de beceri eğitimine başlamadan önce 3308 sayılı yasa ile ilgili yeterli bilgiyi alması.	()	()	()	()
2. Öğrencilerin işletmede yapacağı beceri eğitiminin uygulaması ile ilgili gerekli bilgiyi alması.	()	()	()	()
3. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi öğrencinin seçmesi.	()	()	()	()
4. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi okul idaresinin seçmesi.	()	()	()	()
5. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi koordinatör öğretmenin seçmesi	()	()	()	()
6. Seçilen işyerine koordinatör öğretmenle birlikte gidip işe başlaması.	()	()	()	()

İLETİŞİM

7. Öğrencinin işyeri yöneticisine sorunlarını götürebilmesi	()	()	()	()
8. Öğrencinin işyeri yöneticisinden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
9. Öğrencinin usta öğreticiye sorunlarını götürebilmesi.	()	()	()	()
10. Öğrencinin usta öğreticiden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
11. Öğrencinin diğer personelle iyi iletişim kurması.	()	()	()	()
12. Öğrencinin koordinatör öğretmene sorunlarını götürebilmesi.	()	()	()	()
13. Öğrencinin koordinatör öğretmenden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
14. Öğrencinin işyerindeki yönetici ve usta öğreticiden uyarı ya da eleştiri alması.	()	()	()	()

ALANLA İLGİLİ BECERİLERİN PEKİŞTİRİLMESİ

15. Öğrencinin okulda öğrendiği teorik bilgilerini işyerinde pekiştirmesi.	()	()	()	()
16. Öğrencinin eksik bilgilerini işyerinde tamamlama imkanı bulması.	()	()	()	()
17. Öğrencinin işyerinde alanla ilgili daha pratik bilgiler öğrenebilmesi.	()	()	()	()
18. Öğrencinin alanındaki yenilikleri daha çabuk öğrenebilmesi.	()	()	()	()
19. Öğrencinin işyerinde üretime katılabilmesi.	()	()	()	()
20. Öğrencinin işyerinde yeterince sorumluluk alması.	()	()	()	()
21. Öğrencinin usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması.	()	()	()	()

ALANLA İLGİLİ MAKİNA- ARAÇ-GEREÇ KULLANIMI

	<u>Çok</u>	<u>Orta</u>	<u>Az</u>	<u>Hiç</u>
22. Öğrencinin işyerinde çalışabileceği yeterli makine ve araç-gereç imkanına sahip olması.	()	()	()	()
23. Öğrencinin işyerinde çalıştığı makine ve araç-gereçlerin oldukça yeni modeller olması.	()	()	()	()
24. Öğrencinin işyerindeki makine ve araç-gereçleri etkili ve verimli olarak kullanabilmesi.	()	()	()	()

ÇALIŞMA KOŞULLARI

25. Öğrencinin işyerine kolay ulaşma imkanına sahip olması.	()	()	()	()
26. Öğrencinin işyerinin bulunduğu çevrede rahatlıkla hareket edebilmesi.	()	()	()	()
27. Öğrencinin işyerine giriş-çıkış saatlerine ve günlük çalışma süresine uyulması.	()	()	()	()
28. Öğrencinin giyim konusunda oldukça rahat olması.	()	()	()	()
29. Öğrencinin işyerinde öğle yemeği imkânına sahip olması.	()	()	()	()

İŞYERİNİN FİZİKSEL KOŞULLARI

30. İşyerinin yeterli temizlik ve bakım koşullarına sahip olması.	()	()	()	()
31. İşyerinde yeterli aydınlatmaya sahip olması.	()	()	()	()
32. İşyerinde yeterli havalandırmaya sahip olması.	()	()	()	()
33. İşyeri ısıtmasının yeterli olması.	()	()	()	()
34. İşyerindeki çalışanların iş kazalarına karşı gerekli güvenlik tedbirlerine sahip olması.	()	()	()	()
35. İşyeri çalışanlarının sağlığı ile ilgili yeteri kadar önlem alınması.	()	()	()	()
36. Ücretin düzenli olarak alınması.	()	()	()	()
37. Alınan ücretin yeterli bulunması.	()	()	()	()
38. İşyeri ortamından oldukça memnun olunması.	()	()	()	()
39. Bu işyerinde çalışmayı düşünmesi.	()	()	()	()

Yukarıda belirlenen maddelerle ilgili öğrencilerinizin karşılaştığı sorunların en önemli nedenleri sizce nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

Öğrencilerinizin en çok karşılaştığını düşündüğünüz sorunlara önerebileceğiniz çözüm yolları sizce nelerdir? Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

**KIZ MESLEK LİSESİ EL SANATLARI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL-SANAYİ İŞBİRLİĞİ
KAPSAMINDA, İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR,
NEDENLERİ ve ÇÖZÜM YOLLARI
(ÖĞRENCİ ANKETİ)**

Sevgili öğrenci;

Bu anket formu “Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği Kapsamında, İşletmelerde Beceri Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları” Adlı Yüksek Lisans tezinin verilerini toplamak amacıyla düzenlenmiştir. Vereceğiniz cevaplar araştırma sonuçlarını etkileyecektir.

Bu anket 39 sorudan oluşmaktadır. Yedi ana başlık altında toplanan bölümlere ilişkin her bir maddede işletmede beceri eğitiminde karşılaştığınız sorunların derecesini düşünerek sizce uygun olan seçeneğin önündeki parantez içine (X) işareti koyarak yanıtlamanız beklenmektedir.

Araştırmaya getireceğiniz katkılar için teşekkürlerimi sunarım. (Lütfen ankete isminizi yazmayınız.)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Mesleki Eğitim Fakültesi
Araştırma Görevlisi
Gülçin EROĞLU

BÖLÜM I

Okulu:

Beceri Eğitimine Devam Edilen Alan:

BÖLÜM II

**OKUL-SANAYİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİNİN
İŞLETMEYİ SEÇME**

Çok Orta Az Hiç

1. Öğrencilerin işletme de beceri eğitimine başlamadan önce 3308 sayılı yasa ile ilgili yeterli bilgiyi alması.	()	()	()	()
2. Öğrencilerin işletmede yapacağı beceri eğitiminin uygulaması ile ilgili gerekli bilgiyi alması.	()	()	()	()
3. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi öğrencinin seçmesi.	()	()	()	()
4. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi okul idaresinin seçmesi.	()	()	()	()
5. Öğrencilerin çalışacağı işletmeyi koordinatör öğretmeninin seçmesi	()	()	()	()
6. Seçilen işyerine koordinatör öğretmenle birlikte gidip işe başlaması.	()	()	()	()

İLETİŞİM

7. Öğrencinin işyeri yöneticisine sorunlarını götürebilmesi	()	()	()	()
8. Öğrencinin işyeri yöneticisinden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
9. Öğrencinin usta öğreticiye sorunlarını götürebilmesi.	()	()	()	()

Çok Orta Az Hiç

4. Öğrencinin usta öğreticiden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
5. Öğrencinin diğer personelle iyi iletişim kurması.	()	()	()	()
6. Öğrencinin koordinatör öğretmene sorunlarını götürebilmesi.	()	()	()	()
7. Öğrencinin koordinatör öğretmenden gerekli yardımı alması.	()	()	()	()
8. Öğrencinin işyerindeki yönetici ve usta öğreticiden uyarı ya da eleştiri alması.	()	()	()	()

ALANLA İLGİLİ BECERİLER

15. Öğrencinin okulda öğrendiği teorik bilgilerini işyerinde pekiştirmesi.	()	()	()	()
16. Öğrencinin eksik bilgilerini işyerinde tamamlama imkanı bulması.	()	()	()	()
17. Öğrencinin işyerinde alanla ilgili daha pratik bilgiler öğrenebilmesi.	()	()	()	()
18. Öğrencinin alanındaki yenilikleri daha çabuk öğrenebilmesi.	()	()	()	()
19. Öğrencinin işyerinde üretime katılabilmesi.	()	()	()	()
20. Öğrencinin işyerinde yeterince sorumluluk alması.	()	()	()	()
21. Öğrencinin usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması.	()	()	()	()

ALANLA İLGİLİ MAKİNA- ARAÇ-GEREÇ

22. Öğrencinin işyerinde çalışabileceği yeterli makine ve araç-gereç imkanına sahip olması.	()	()	()	()
23. Öğrencinin işyerinde çalıştığı makine ve araç-gereçlerin oldukça yeni modeller olması.	()	()	()	()
24. Öğrencinin işyerindeki makine ve araç-gereçleri etkili ve verimli olarak kullanabilmesi.	()	()	()	()

ÇALIŞMA KOŞULLARI

25. Öğrencinin işyerine kolay ulaşma imkanına sahip olması.	()	()	()	()
26. Öğrencinin işyerinin bulunduğu çevrede rahatlıkla hareket edebilmesi.	()	()	()	()
27. Öğrencinin işyerine giriş-çıkış saatlerine ve günlük çalışma süresine uyulması.	()	()	()	()
28. Öğrencinin giyim konusunda oldukça rahat olması.	()	()	()	()
29. Öğrencinin işyerinde öğle yemeği imkânına sahip olması.	()	()	()	()

İŞYERİNİN FİZİKSEL KOŞULLARI

	<u>Çok</u>	<u>Orta</u>	<u>Az</u>	<u>Hiç</u>
30. İşyerinin yeterli temizlik ve bakım koşullarına sahip olması.	()	()	()	()
31. İşyerinde yeterli aydınlatmaya sahip olması.	()	()	()	()
32. İşyerinde yeterli havalandırmaya sahip olması.	()	()	()	()
33. İşyeri ısıtmasının yeterli olması.	()	()	()	()
34. İşyerindeki çalışanların iş kazalarına karşı gerekli güvenlik tedbirlerine sahip olması.	()	()	()	()
35. İşyeri çalışanlarının sağlığı ile ilgili yeteri kadar önlem alınması.	()	()	()	()
36. Ücretin düzenli olarak alınması.	()	()	()	()
37. Alınan ücretin yeterli bulunması.	()	()	()	()
38. İşyeri ortamından oldukça memnun olunması.	()	()	()	()
39. Bu işyerinde çalışmayı düşünmesi.	()	()	()	()

Yukarıda belirlenen maddelerle ilgili karşılaştığınız sorunların en önemli nedenleri sizce nelerdir?
Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

En çok karşılaştığınızı düşündüğünüz sorunlara önerebileceğiniz çözüm yolları sizce nelerdir?
Belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

TABLO 1

**ÖĞRENCİLERİN “İŞLETMEYİ SEÇME” İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLERİ**

DERECELER	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam	
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci
KARŞILAŞILAN SORUNLAR										
1. İşletme eğitimine başlamadan önce yasal olarak alması gereken gerekli bilgiyi alması	f 8 % 16.0 n	26 29.9 13 26.0	25 28.7 13 26.0	23 46.0 25 28.7	27 31.0 23 46.0	9 10.3 6 12.0	87			
2. İşletme eğitimine başlamadan önce orada alacağı eğitimle ilgili gerekli bilgiyi alması	f 3 % 6.0 n	16 18.4 17 34.0	34 39.1 17 34.0	18 36.0 34 39.1	30 34.5 18 36.0	7 8.0 12 24.0	87			
3. Çalıştığı işletmeyi öğrencinin seçmesi	f 16 % 32.0 n	34 39.1 17 34.0	17 19.5 17 34.0	13 26.0 17 34.0	29 33.3 13 26.0	7 8.0 4 8.0	87			
4. Çalıştığı işletmeyi okul idaresinin seçmesi	f 7 % 14.0 n	2 2.3 7 14.0	17 19.5 7 14.0	20 40.0 17 34.0	40 46.0 20 40.0	28 32.2 16 32.0	87			
5. Çalıştığı işletmeyi koordinatör öğretmenin seçmesi	f 1 % 2.0 n	18 20.7 9 18.0	33 37.9 9 18.0	24 48.0 33 37.9	29 33.3 24 48.0	7 8.0 16 32.0	87			
6. İşyerine koordinatör öğretmenle birlikte gidip işe başlaması	f 5 % 10.0 n	10 11.5 10 20.0	33 37.9 10 20.0	14 28.0 10 20.0	28 32.2 14 28.0	21 42.0 16 18.4	87			

TABLO 2
ÖĞRENCİLERİN “İLETİŞİM” İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLER

DERECELER	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrenci
KARŞILAŞILAN SORUNLAR									
1. İşyeri sahibine sorunlarını götürebilmesi	f 3 % 6.0 n	12 13.8 20	20 40.0 30	22 34.5 44	21 24.1 5	24 27.6 10.0	24 27.6 10.0	24 27.6 10.0	
2. İşyeri sahibinden gerekli yardımı alması	f 1 % 2.0 n	3 3.4 11	11 22.0 34	28 39.1 56.0	22 25.3 20.0	10 20.0 20.0	28 32.2 20.0	28 32.2 20.0	
3. Usta öğreticiye sorunlarını götürebilmesi	f 2 % 4.0 n	7 8.0 13	13 26.0 15	24 48.8 17.2	35 40.2 22.0	11 22.0 22.0	30 34.5 22.0	30 34.5 22.0	
4. Usta öğreticiden gerekli yardımı alması	f 1 % 2 n	5 5.7 16.0	8 16.0 21.8	26 52.0 21.8	23 26.4 30.0	15 30.0 30.0	40 46.0 30.0	40 46.0 30.0	
5. Diğer personelle iyi iletişim kurması	f 2 % 4.0 n	4 4.6 10	10 20.0 10.3	22 44.0 10.3	35 40.2 32.0	16 32.0 32.0	39 44.8 32.0	39 44.8 32.0	
6. Koordinatör öğretmene sorunlarını götürebilmesi	f 6 % 12.0 n	6 6.9 15	15 30.0 31.0	29 58.0 31.0	35 40.2 10	5 10 27.6	24 27.6 10	24 27.6 10	
7. Koordinatör öğretmenden gerekli yardımı alması	f 5 % 10 n	12 13.8 25	6 12.0 28.7	18 36.0 28.7	32 36.8 52.0	26 52.0 20.7	18 20.7 12	18 20.7 12	
8. İşyerindeki yönetici ve usta öğreticiden uyarı ya da eleştirisi alması	f 3 % 6.0 n	34 39.1 46.0	23 46.0 29.9	17 34.0 29.9	15 17.2 14.0	7 14.0 13.8	12 13.8 13.8	12 13.8 13.8	

TABLO 3

**ÖĞRENCİLERİN “ALANLA İLGİLİ BECERİLER” İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLERİ**

DERECELER KARŞILAŞILAN SORUNLAR	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam	
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci
1. Okulda öğrendiği teorik bilgileri işyerinde pekiştirilmesi	f 2 % 4.0 n	16 18.4 n	14 28.0	25 28.7 n	21 42.0	26 29.9 n	13 26.0	20 23.0		
2. Eksik bilgilerini işyerinde tamamlama imkanı bulması	f 1 % 2.0 n	13 14.9 n	13 26.0	31 35.6 n	27 54.0	19 21.8 n	9 18.0	24 27.6		
3. İşyerinde alanla ilgili daha pratik bilgileri öğrenebilmesi	f 1 % 2.0 n	4 4.6 n	12 24.0	16 18.4 n	13 26.0	24 27.6 n	24 48.0	43 49.4		
4. Alanındaki yenilikleri daha çabuk öğrenebilmesi	f 1 % 2.0 n	9 10.3 n	10 20.0	15 17.2 n	19 38.0	25 28.7 n	20 40.0	38 43.7		
5. İşyerinde üretime katılabilmesi	f 6 % 12.0 n	5 5.7 n	12 24.0	15 17.2 n	20 40.0	29 33.3 n	12 24.0	38 43.7		
6. İşyerinde yeterince sorumluluk alması	f 3 % 6.0 n	6 6.9 n	17 34.0	13 14.9 n	23 46.0	30 34.5 n	7 14.0	38 43.7		
7. Usta öğretici tarafından düzenlenmiş öğretim ortamında çalışma imkanı bulması	f 5 % 10.0 n	4 4.6 n	12 24.0	24 27.6 n	21 42.0	34 39.1 n	12 24.0	25 28.6		

TABLO 4

**ÖĞRENCİLERİN “ALANLA İLGİLİ MAKİNA- ARAÇ-GEREÇ” ile İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLERİ**

DERECELER	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam	
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci
KARŞILAŞILAN SORUNLAR										
1.İşyerinde çalışılabileceği yeterli makine ve araç-gereç araç-gereç imkanına sahip olması	f 2 % 4.0 n	1 1.1 30.0	15 17.2 32.0	15 17.2 32.0	28 32.2 49.4	17 34.0 49.4	43			
2.İşyerinde çalıştığı makine ve araç-gereçler oldukça yeni modeller.	f 7 % 14.0 n	6 6.9 26.0	13 17.2 38.0	15 17.2 38.0	33 37.9 72.0	11 22.0 37.9	33			
3. İşyerindeki makine ve araç-gereçleri etkili ve verimli olarak kullanabilmesi	f 6 % 12.0 n	5 5.7 50.0	25 12.6 24.0	11 12.6 24.0	39 44.8 14.0	7 14.0 36.8	32			

TABLO 5

ÖĞRENCİLERİN “ÇALIŞMA KOŞULLARI” ile İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLERİ

DERECELER	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	
KARŞILAŞILAN SORUNLAR									
1. İşyerine kolay ulaşma imkânına sahip olunması	f 2 % 4.0 n	2 2.3 10 20.0	18 20.7 20 40.0	29 33.3 18 36.0	38 43.7				
2. İşyerinin bulunduğu çevrede rahatlıkla hareket edebilmesi	f 1 % 2.0 n	17 19.5 12 24.0	24 27.6 21 42.0	20 23.0 16 32.0	26 29.9				
3. İşyerine giriş-çıkış saatleri ve günlük çalışma süresine uyulması	f 6 % 12.0 n	6 6.9 13 26.0	10 11.5 24 48.0	27 31.0 7 14.0	44 50.6				
4. Giyim konusunda oldukça rahat olunması	f 2 % 4.0 n	12 13.8 15 30.0	13 14.9 16 32.0	11 12.6 17 34.0	51 58.6				
5. İşyerinde öğle yemeği imkânına sahip olması	f 5 % 10.0 n	9 10.3 17 34.0	10 11.5 13 26.0	14 16.1 15 30.0	54 62.1				

TABLO 7
ÖĞRENCİLERİN “İŞYERİNİN FİZİKSEL KOŞULLARI” İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARA İLİŞKİN f ve % DEĞERLER

DERECELER KARŞILAŞILAN SORUNLAR	Hiç Bir Zaman		Bazen		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam
	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	Öğrt.	Öğrenci	
1. İşyerinin yeterli temizlik ve bakım koşullarına sahip olması	f 2 % 4.0 n	9 10.3 12 24.0	18 20.7 23 46.0	25 28.7 13 26.0	35 40.2				
2. İşyerinin yeterli aydınlatmaya sahip olması	f 1 % 2.0 n	3 3.4 9 18.0	12 13.8 24 48.0	25 28.7 16 32.0	47 54.0				
3. İşyerinin yeterli havalandırmaya sahip olması	f 3 % 6.0 n	12 13.8 21 42.0	19 21.8 20 40.0	24 27.6 6 12.0	31 36.0				
4. İşyeri ısıtmasının yeterli olması	f 6 % 12.0 n	10 11.5 17 34.0	29 33.3 19 38.0	29 33.3 8 16.0	19 21.8				
5. İş işyerinde iş kazalarına karşı gerekli güvenlik tedbirlerine sahip olması	f 5 % 10.0 n	15 17.2 7 14.0	29 33.3 27 54.0	30 34.5 11 22.0	13 14.9				
6. İşyerinde çalışanların sağlığı ile ilgili yeteri kadar önlem alınması	f 1 % 2.0 n	15 17.2 12 24.0	27 31.0 24 48.0	26 29.9 13 26.0	19 21.8				
7. Ücretin düzenli olarak alınması	f 7 % 14.0 n	17 19.5 16 32.0	16 18.4 17 34.0	27 31.0 10 20.0	27 31.0				
8. Alınan ücretin yeterli bulunması	f 13 % 26.0 n	29 33.3 19 38.0	24 27.0 14 28.0	19 21.8 4 8.0	15 17.2				
9. İşyeri ortamından oldukça memnun olunması	f 2 % 4.0 n	18 20.7 12 24.0	21 24.1 29 58.0	22 25.3 7 14.0	26 29.9				
10. Bu işyerinde çalışmayı düşünmesi	f 5 % 10.0 n	29 33.3 12 24.0	17 19.5 23 46.0	24 27.6 10 20.0	16 18.6				

SUMMARY

The purpose of this study is to define the problems, causes of this problems and suggestions for problem managing related with skills training in the business on school-industry cooperation for senior students who are enrolled at the department of Hand Crafts in Girl Vocational High School (GVHS). Below questions were searched:

1. What are the personal qualifications of GVHS Hand Crafts Department's students and coordinator teachers?
2. What are the opinions of the GVHS Hand Crafts Department's coordinator teachers and senior students about the problem?
3. What are the opinions of the GVHS Hand Crafts Department's coordinator teachers and senior students causes of these problems ?
4. What are the opinions of the GVHS Hand Crafts Department's coordinator teachers and senior students solutions ways related with skills training of the students in the business?
5. Is the any significant relationship between the opinions of coordinator teachers and senior students about the problem which are encountered by the students on skills training in the business?

The population of this study was consist of GVHS Hand Crafts coordinator teachers and the senior students who are enrolled at the departments of Hand Crafts in GVHS of Ministry of National Education in Ankara during 1997-1998 school year.

All coordinator teachers (n=50) and all senior students (n=87) who have been attending to the business for skills training were included to this study.

Questionnaire was used to gather information. Questionnaire was consist of Form I for coordinator teachers and Form II for senior students. This questionnaire was applied to this sample by the researcher and reliability study was done for 39 questions. Cronbh Alpha was found .86. Questionnaire forms was applied 50 Hand Crafts coordinator teachers and 87 senior students.

Finding were analyzed by SPSS Computer Program. Depending on the variable type, mean, standard deviation, frequencies, percentiles and *t* Test were used to analyze findings. Significant level was established at .05.

The results of this research indicated that more than half of the coordinator teachers were working as a teacher during 8-11 years and 16 and more years. 2 on 3 of these teachers were graduated form University. 50 percent of the coordinator teachers were graduated from Decorative Furnishing and Flowers Department. 74% of these teachers were worked as a coordinator teacher in the part, 26% of there are still working as coordinator teacher. More than half of the coordinator teachers did not attend any courses about their task and it was seen that,they need to in working education about in order, educational planning in business, providire, coordinating among school, working place and students, explaining needing criteria's on determining working place and evaluating students.

About choosing the business, it was observed that coordinator teachers encountered less problems if they were directed and they encountered with problems in moderate degree when they were directed by the school administrators. On the communication, it was determined that in moderate degree problems were encountered on getting required help when presenting the problems to manager or expert trainer. Moderate degree problems were obtained on reinforcing the skills which are related the job in the business and providing incomplete information. Moderate degree problems were determined about free behaving for the students in business milieu, on clothing, on paying attention cleaning and maintains in working place, on aspiration, lighting and heating, on healthiest of workers and job accident, and on job satisfaction and staying to work in the same business.

According to the coordinator teachers, causes of the problems on skills training are lacking working place on each program (n=48), sending insufficient students to the business (n=31), not permitting to operate the machines by the students because owners of the business hesitate that working machines would be damaged (n=48), being differences between school instruments and work instruments (n=37), not suitable working hours in business (n=33), and insufficient payments. Causes of the problems, according to the students are anxiety of the managers on that production would be delayed (n=32), thought on that machine, instruments would be out of order (n=42), long distance of work place (n=33), and sometimes nothing or insufficient payment (n=47).

About solution ways, coordinator teachers were advised that students were not being worked except their job in the business (n=32), machines, instruments in the business were allowed to be used by the students (n=37), and payments should be increased (n=43). On solution ways, the students were suggested that the information of skills training should be gives before (n=37), applications in the working place should be introduced and required guidance would be given (n=33), operating of machines and instruments should be allowed (n=32), as a students, nobody has to work on weekends (n=36), and payments should be better (n=41).

With respect to results of this research, following suggestions would be given. Coordinator teacher and students should decide together about choosing business. Not much students should be given to coordinator teachers. Good enough guidance should be given to students. Expert trainer should be trained. For skills training modern business should be preferred. Student payments should be increased.